

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Skrb za dediščino s področja športa

2020

11 TRAJNOSTNA MESTA
IN SKUPNOSTI

CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Skrb za dediščino s področja športa

Številka: 320-6/2019/32

Ljubljana, 23. decembra 2020

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo smotrnosti poslovanja *Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport* (v nadaljevanju: MIZŠ) v delu, ki se nanaša na skrb za dediščino s področja športa.

Področje skrbi za dediščino s področja športa je računsko sodišče revidiralo že v letu 2017 in v istem letu izdalo tudi revizijsko poročilo. V ponovno revizijo je zajelo obdobje od izdaje porevizijskega poročila o popravljalnih ukrepih pri reviziji o skrbi za dediščino s področja športa 12. 1. 2018 do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o učinkovitosti MIZŠ pri skrbi za dediščino s področja športa v obdobju, na katero se nanaša revizija. Računsko sodišče je podalo mnenje, da MIZŠ pri skrbi za dediščino s področja športa tudi v obdobju od 12. 1. 2018 do 3. 11. 2020 *ni bilo učinkovito*.

MIZŠ je oddelku Muzej športa, ki deluje v okviru Zavoda za šport Republike Slovenije Planica, zagotovilo opremljene skladiščne prostore za shranjevanje muzejskih eksponatov ter programsko opremo za dokumentiranje muzejskega gradiva, kar je omogočilo začetek aktivnosti na področju urejanja obstoječega arhivskega gradiva ter sprejem in popis novoprejetega gradiva. S tem je MIZŠ omogočilo vzpostavitev akcesijske knjige, ki je predpogoj za vodenje inventarne knjige. Oddelek Muzej športa je MIZŠ letno poročal o številu pridobljenih predmetov in o številu dokumentiranih in evidentiranih predmetov. Za ureditev obsežnega gradiva je MIZŠ v letih 2018 in 2019 oddelku Muzej športa zagotovilo sredstva za dodatni zaposlitvi za določen čas. Pogoj za pričetek delovanja samostojnega muzeja športa je vpis muzeja v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo. Da bi lahko do tega prišlo, bi bilo treba sprejeti strateška izhodišča, ki bi služila tudi kot podlaga za vzpostavitev učinkovite organizacijsko-kadrovske strukture muzeja športa. S Spremembo izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 je bilo predvideno, da bo priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa dokončana v letu 2018, česar pa MIZŠ ni zagotovilo. Dokončne odločitve o organizacijsko-kadrovski strukturi muzeja športa MIZŠ ni sprejelo, čeprav je to ena izmed obveznih sestavin dokumenta identifikacije investicijskega projekta, ki je pogoj za odločitev o investiciji v muzej športa ter za pridobitev finančnih sredstev iz državnega proračuna, za dokončni vpis muzeja športa v razvid muzejev in s tem za pričetek delovanja samostojnega muzeja športa.

MIZŠ je sicer v letih 2018 in 2019 zagotovilo sredstva za investicije v prenovo in ureditev obstoječih prostorov oddelka Muzej športa, pred tem je v letu 2017 pridobilo in uredilo tudi depo za hrambo razstavnih eksponatov, vendar pa ni zagotovilo, da bi se izvedle potrebne aktivnosti, ki bi privedle do dokončnega izbora lokacije prostorov muzeja športa kot samostojnega javnega zavoda. MIZŠ pri iskanju in izboru lokacije prostorov muzeja športa glede na ugotovljeno stanje v revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa iz leta 2017 ni v ničemer napredovalo. Zaradi vsega navedenega ni bilo mogoče izdelati dokumenta identifikacije investicijskega projekta in s tem pridobiti finančnih sredstev

za izvedbo aktivnosti, ki bi omogočile pridobitev prostorov za delovanje muzeja športa kot samostojnega zavoda. Zaradi tega je zelo verjetno, da muzej športa ne bo pričel delovati kot samostojni javni zavod v letu 2022, kot to določa Sprememba izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, zaradi prenove prostorov na Kopitarjevi ulici v Ljubljani pa ogled gradiva za obiskovalce že od leta 2017 ni mogoč.

Računsko sodišče je ugotovilo tudi, da način financiranja muzeja športa po njegovi vzpostavitvi kot samostojnega javnega zavoda še vedno ni jasno razviden iz nobenega akta. MIZŠ namreč Vladi Republike Slovenije ni predlagalo sprememb glede predvidenih financiranj v Spremembi izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, niti ni predlagalo, da bi se financiranje in razmerja med njimi ustrezno uredilo v drugem aktu. V Spremembi izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 sta kot financiranja delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti v športu še vedno predvidena MIZŠ in Ministrstvo za kulturo, pri tem pa obveznosti sofinanciranja Ministrstvu za kulturo, glede na predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt, na kar je računsko sodišče opozorilo že v revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa iz leta 2017. Ker ni bila realizirana niti sklenitev predvidenega dogovora med MIZŠ in Ministrstvom za kulturo, v katerem bi se opredelila sistemska delitev nalog in obveznosti s področja športne dediščine, še vedno ni jasen način financiranja delovanja muzeja športa po njegovi vzpostavitvi.

Računsko sodišče je za odpravo razkritih nesmotrnosti od MIZŠ zahtevalo *predložitev odzivnega poročila* in mu podalo tudi *priporočila* za zagotavljanje nadaljnjega razvoja muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto Resolucijo o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023.

KAZALO

1. UVOD	7
1.1 OBRAZLOŽITEV REVIZIJE.....	7
1.2 PREDSTAVITEV REVIDIRANCA.....	8
1.3 PREDSTAVITEV PODROČJA REVIZIJE.....	9
1.4 REVIZIJSKI PRISTOP	10
2. SKRB ZA DEDIŠČINO S PODROČJA ŠPORTA	12
2.1 ANALIZA KOLIČINE, VRSTE IN STANJA GRADIVA V MUZEJU ŠPORTA	14
2.2 POGOJI ZA VZPOSTAVITEV ORGANIZACIJSKE IN KADROVSKE STRUKTURE MUZEJA ŠPORTA.....	19
2.3 ZAGOTAVLJANJE PROSTORSKIH POGOJEV ZA DELOVANJE MUZEJA ŠPORTA	24
2.4 ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH SREDSTEV ZA DELOVANJE MUZEJA ŠPORTA	29
3. MNENJE	31
4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	34
5. PRIPOROČILA	36

1. UVOD

Revizijo smotrnosti poslovanja Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v delu, ki se nanaša na skrb za dediščino s področja športa, smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² ter v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij³. Sklep o izvedbi revizije⁴ je bil izdan 9. 5. 2019.

Obdobje, na katero se nanaša revizija, je od 12. 1. 2018 do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020, pri posameznih vprašanjih pa poročamo tudi o dogodkih, ki so se na obravnavanem področju zgodili pred in po obdobju, na katero se nanaša revizija, in so povezani s skrbjo za dediščino s področja športa.

Naša pristojnost je, da na podlagi revizije podamo opisno mnenje o učinkovitosti ravnanja MIZŠ pri skrbi za dediščino s področja športa. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja o učinkovitosti ravnanja MIZŠ.

1.1 Obrazložitev revizije

Cilj revizije je izrek mnenja o učinkovitosti MIZŠ pri skrbi za dediščino s področja športa v obdobju, na katero se nanaša revizija, to je od 12. 1. 2018 do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020. Začetek obdobja je določen s prvim dnem po izdaji porevizijskega poročila o popravljalnih ukrepih pri reviziji o skrbi za dediščino s področja športa⁵ (v nadaljevanju: porevizijsko poročilo).

Odgovor na zastavljeno glavno revizijsko vprašanje, *ali MIZŠ učinkovito skrbi za dediščino s področja športa*, smo pridobili z odgovori na naslednja podvprašanja:

- *ali je MIZŠ zagotovilo, da je bila izvedena analiza količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa;*
- *ali je MIZŠ zagotovilo pogoje za vzpostavitev ustrezne organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa;*
- *ali je MIZŠ pridobilo ustrezne prostore za muzej športa;*
- *ali so financerji muzeja športa določeni tako, da bodo sredstva za delovanje muzeja športa zagotovljena.*

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Uradni list RS, št. 43/13.

⁴ Št. 322-3/2017/2.

⁵ [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/256/MuzejSporta_porev.pdf], 7. 12. 2020.

1.2 Predstavitev revidiranja

MIZŠ v skladu z 39. členom Zakona o državni upravi⁶ opravlja naloge s področja predšolske vzgoje, osnovnega, srednjega, višjega in visokega šolstva, izobraževanja odraslih, znanosti, raziskovanja, športa, informacijske družbe in elektronskih komunikacij.

MIZŠ opravlja naloge države, ki se nanašajo na področja, kot jih opredeljuje Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023⁷ (v nadaljevanju: ReNPŠ14-23), zagotavlja pogoje za uresničevanje javnega interesa na področju športa in je odgovorno za uresničevanje ReNPŠ14-23 na državni ravni. Skrbi za povezovanje nacionalnega programa športa z drugimi nacionalnimi strategijami in politikami in v ta namen pripravi izvedbeni načrt za udejanjanje nacionalnega programa športa, s katerim opredeli dejavnosti in nosilce teh dejavnosti za uresničevanje ukrepov nacionalnega programa. V okviru športne dediščine in muzejske dejavnosti v športu je opredeljena zgodovina muzejske dejavnosti v državi, definicija muzejske dejavnosti ter potrebne aktivnosti za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti. Opredeljena sta 2 strateška cilja s kazalniki ter 3 potrebni ukrepi, in sicer dopolnitev in zaokrožitev muzejske zbirke različnih športnih panog in njihova predstavitev, vzpostavitev učinkovite organizacijske strukture muzeja športa ter organiziranje komunikativne nacionalne muzejske ustanove, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje. MIZŠ je pripravilo Izvedbeni načrt Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023⁸ (v nadaljevanju: izvedbeni načrt), ki konkretizira in udejanja usmeritve ter ukrepe ReNPŠ14-23. V izvedbenem načrtu, ki je bil sprejet v letu 2014, je bilo za vsakega od 3 ukrepov iz ReNPŠ14-23 določeno več dejavnosti in več nosilcev teh dejavnosti, s spremembo izvedbenega načrta v letu 2018 pa so bili določeni tudi ključni nosilci posameznih dejavnosti. Kot ključni nosilec dejavnosti drugega ukrepa, to je vzpostavitve učinkovite organizacijske strukture muzeja športa, ter dejavnosti pridobitve ustreznih prostorov za muzej športa in ustanovitve muzeja športa kot samostojnega zavoda v okviru tretjega ukrepa je določeno MIZŠ⁹.

V tabeli 1 so navedene odgovorne osebe MIZŠ v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije.

Tabela 1: Odgovorne osebe MIZŠ v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije

Odgovorna oseba	Obdobje odgovornosti
dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport	od 13. 5. 2015 do 20. 3. 2018, do 13. 9. 2018 je opravljala tekoče posle
dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport	od 13. 9. 2018 do 28. 1. 2020, od 29. 1. 2020 do 13. 3. 2020 je opravljal tekoče posle
dr. Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport	od 13. 3. 2020

⁶ Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 65/14 – ZVRS-H, 90/14 in 51/16.

⁷ Uradni list RS, št. 26/14.

⁸ Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) ga je sprejela na 70. seji z dne 26. 8. 2014 in spremembe na 180. seji z dne 24. 5. 2018.

⁹ Le pri dejavnosti vzpostavitve organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa je ključni nosilec Zavod za šport Republike Slovenije Planica (v nadaljevanju: ZŠRS Planica).

1.3 Predstavitev področja revizije

ReNPŠ14-23 med drugim opredeljuje športno dediščino in muzejsko dejavnost v športu. Muzejska dejavnost v športu obsega zbiranje, varovanje, dokumentiranje in predstavljanje premične dediščine slovenskega športa. ReNPŠ14-23 tudi navaja, da je za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti treba poskrbeti za primerno lokacijo ustanove, ki bo omogočila postavitve stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in muzejskim standardom primerno hrambo gradiva, ter razviti vse nujne muzejske dejavnosti, namenjene različnim javnostim. Muzej športa je treba ustrezneje umestiti v shemo javnih muzejskih ustanov in postaviti organizacijsko strukturo. ReNPŠ14-23 določa naslednje ukrepe za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu:

- dopolniti in zaokrožiti muzejske zbirke različnih športnih panog in njihova predstavitev;
- vzpostaviti učinkovito organizacijsko strukturo muzeja športa ter
- organizirati komunikativno nacionalno muzejsko ustanovo, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje.

ReNPŠ14-23 opredeljuje strateške ukrepe, na izvedbeni ravni ji sledi izvedbeni načrt, ki opredeljuje vlogo in odgovornost posameznih nosilcev in medpodročno sodelovanje.

Področje skrbi za dediščino s področja športa smo v preteklosti že revidirali. V revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa¹⁰ (v nadaljevanju: revizijsko poročilo iz leta 2017) smo ocenili, da vlada in MIZŠ od 1. 1. 2000 do izdaje osnutka revizijskega poročila 24. 3. 2017 nista bila učinkovita pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti. Ugotovili smo, da vlada javnega zavoda Muzej športa¹¹ (v nadaljevanju: prejšnji muzej športa) ni ustanovila na ustreznih pravnih podlagah, ni določila pristojnosti za financiranje prejšnjega muzeja športa in ni v celoti izvajala nadzorstvenih obveznosti. MIZŠ prejšnjemu muzeju športa ni zagotovilo ustreznih prostorov in opreme, ni opredelilo potrebnega števila zaposlenih in sredstev za delovanje in do leta 2015 ni nadzorovalo namenske porabe sredstev prejšnjega muzeja športa. Ukinitve prejšnjega muzeja športa ter pripojitev k ZŠRS Planica¹², ki jo je vlada izvedla brez vsakršnih analiz, po naši oceni ni imela bistvenega vpliva na stroške, povečanje obiska muzeja športa ali na njegove aktivnosti. Izvedbeni načrt, ki naj bi omogočil nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti na področju športa, je premalo natančno določal dejavnosti, roke za izvedbo, nosilce dejavnosti in koordinacijo med njimi, zato je bil izveden le v manjšem delu. Za odpravo nesmotnosti, izkazane v revizijskem poročilu iz leta 2017, smo od vlade in MIZŠ zahtevali predložitev odzivnega poročila, podali pa smo jima tudi priporočila za izboljšanje poslovanja.

MIZŠ je moralo v odzivnem poročilu izkazati:

- da je pripravilo obrazložen predlog potrebnih sprememb in dopolnitev izvedbenega načrta glede drugega in tretjega ukrepa (oblikovanje strokovne komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja športa ter vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa v letih 2014 in 2015 ter pridobitev ustreznih prostorov za postavitev stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in za muzejskim standardom primerno hrambo gradiva v letu 2014 oziroma letu 2015), primeren za obravnavo na vladi, in sicer tako, da bodo dejavnosti, roki za izvedbo in nosilci dejavnosti konkretno določeni;

¹⁰ [URL: http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/revizija/255/MuzejSporta_SP.pdf], 23. 11. 2020.

¹¹ Kot samostojni javni zavod je deloval od 20. 4. 2000 do 1. 3. 2013.

¹² Kot oddelek Muzej športa pri ZŠRS Planica.

- da je pripravilo načrt aktivnosti za izvedbo vseh potrebnih analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja.

V porevizijskem poročilu smo izvedbo obeh ukrepov ocenili kot zadovoljivo. MIZŠ je pripravilo Predlog sprememb Izvedbenega načrta Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023 (v nadaljevanju: predlog izvedbenega načrta) z dne 20. 11. 2017, s katerim je opredelilo dejavnosti, roke za izvedbo in nosilce za uresničevanje ukrepov nacionalnega programa. V zvezi z izvedbo navedenega ukrepa iz prve alineje zahteve za predložitev odzivnega poročila smo opozorili, da je v predlogu sprememb izvedbenega načrta kot sofinancer delovanja novega muzeja športa (v nadaljevanju: muzej športa) še vedno predvideno tudi Ministrstvo za kulturo, čeprav smo v revizijskem poročilu iz leta 2017 izrecno opozorili, da obveznosti sofinanciranja Ministrstva za kulturo, glede na predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt. V zvezi z izvedbo ukrepa iz druge alineje zahteve za predložitev odzivnega poročila je MIZŠ predložilo Načrt potrebnih aktivnosti za učinkovito delovanje muzeja športa (v nadaljevanju: načrt aktivnosti za delovanje muzeja športa), katerega sestavni del so bile tudi aktivnosti za izvedbo potrebnih analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja športa iz Načrta aktivnosti za izvedbo analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja (v nadaljevanju: načrt aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa).

Vlada nam je po izdaji porevizijskega poročila posredovala sklep z dne 24. 5. 2018 o sprejemu Spremembe izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023¹³ (v nadaljevanju: sprememba izvedbenega načrta).

1.4 Revizijski pristop

V okviru preveritve učinkovitosti MIZŠ smo izhajali iz zahtevanih ukrepov in podanih priporočil v revizijskem poročilu iz leta 2017 in izvedenih popravljenih ukrepov, predstavljenih v porevizijskem poročilu. V okviru predmeta in ciljev revizije smo preverili, ali in kako MIZŠ izvaja ukrepe in priporočila ter ali je MIZŠ zagotovilo, da se načrtovane aktivnosti izvajajo v rokih, določenih v spremembi izvedbenega načrta. Posebej smo preverili tudi, ali je MIZŠ zagotovilo izvedbo predloženega načrta aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa, v skladu s katerim bi moral biti postopek pridobitve nepremičnine za muzej športa končan do julija 2018, ali je MIZŠ sledilo našemu priporočilu, naj izvede analizo količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa v primerjavi z drugimi muzeji, ki prav tako hranijo dediščino s področja športa, ter ali se je na podlagi te analize odločilo o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto resolucijo oziroma izvedbeni načrt, pri tem pa upoštevalo tudi naše opozorilo glede določitve financiranj v predlogu izvedbenega načrta.

Odgovore na posamezna revizijska vprašanja in podvprašanja smo pridobili z uporabo kvalitativnih in kvantitativnih metod ter tehnik revidiranja. Proučili smo pravne podlage in drugo dokumentacijo s področja revizije, pregledali ugotovitve že izvedene revizije ter opravili razgovore na MIZŠ.

¹³ Št. 60300-4/2018/4.

Ocenili smo, da MIZŠ učinkovito skrbi za dediščino s področja športa, če je zagotovilo, da je bila izvedena analiza količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa, če je zagotovilo pogoje za vzpostavitev ustrezne organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa, če je pridobilo ustrezne prostore za muzej športa in če so financerji muzeja športa v izvedbenem načrtu določeni tako, da bodo sredstva za delovanje muzeja športa zagotovljena.

2. SKRB ZA DEDIŠČINO S PODROČJA ŠPORTA

Izvedbeni načrt, ki na izvedbeni ravni sledi ReNPŠ14-23, je pred spremembo zajemal 3 ukrepe ohranjanja pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu in tudi po spremembi, z nekaterimi spremembami aktivnosti, vsebuje 3 ukrepe, katerih namen je ohranitev in promocija športne dediščine in razvoj muzejske dejavnosti v športu.

Prvi ukrep izvedbenega načrta je pred spremembo zajemal evidentiranje kulturne dediščine s področja športa doma, med zamejci, v mednarodnem olimpijskem gibanju in drugih mednarodnih športnih zvezah ter inventariziranje ter evidentiranje gradiva in določitev zbiralne politike. Drugi ukrep se je nanašal na oblikovanje strokovne komisije, ki naj bi pripravila strateški načrt za delovanje muzeja na področju športa, in na vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa ter vključitev Slovenskega planinskega muzeja v Narodni muzej Slovenije. Tretji ukrep se je nanašal na pridobitev ustreznih prostorov za postavitev stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in muzejskim standardom primerno hrambo gradiva (depoje), zajemal je tudi pripravo razstav o športu in predstavitev športne dediščine, sofinanciranje delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti o športu v okviru drugih muzejev ter promocijo športne dediščine v povezavi z obstoječimi programi.

Po spremembi izvedbenega načrta prvi ukrep, vezan na dediščino s področja športa, poleg že obstoječih dejavnosti zajema še dejavnost pridobivanja (manjkajočih) eksponatov. Ključni nosilec dejavnosti je ZŠRS Planica.

Drugi ukrep opredeljuje naslednje dejavnosti:

- oblikovanje medresorske strokovne komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa;
- priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa;
- vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa in
- sofinanciranje delovanja muzeja športa in kadrovske strukture muzeja športa.

Ključni nosilec oblikovanja medresorske strokovne komisije je MIZŠ, rok za izvedbo je bil december 2017; kot ključni nosilec priprave strateškega načrta ter vzpostavitve organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa je določen ZŠRS Planica, rok za izvedbo je bilo leto 2018, za nosilca dejavnosti sofinanciranja delovanja muzeja športa in kadrovske strukture muzeja športa pa sta določena MIZŠ ter Ministrstvo za kulturo, dejavnost pa naj bi se izvajala v obdobju od leta 2016 do leta 2023.

Tretji ukrep med drugim zajema dejavnost, določeno z izvedbenim načrtom že pred njegovo spremembo, in sicer pridobitev ustreznih prostorov za muzej športa; ključni nosilec te dejavnosti je MIZŠ, rok za izvedbo je bil julij 2018. Poleg navedene dejavnosti ukrep obsega še inventariziranje, evidentiranje gradiva in določitev zbiralne politike ter pridobivanje (manjkajočih) eksponatov, pripravo razstav o športu in

predstavitev športne dediščine, česar ključni nosilec je ZŠRS Planica, obdobje izvajanja je predvideno od leta 2016 do konca leta 2023. Tretji ukrep na novo zajema še dejavnost ustanovitve in delovanja samostojnega javnega zavoda Muzej slovenskega športa, ključna nosilca izvedbe te dejavnosti sta MIZŠ in Muzej slovenskega športa, rok za izvedbo je september 2021 oziroma januar 2022.

V načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa, katerega sestavni del so tudi aktivnosti iz načrta aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa, je MIZŠ določilo, da bodo aktivnosti, ki bodo izvedene od decembra 2017 do delovanja samostojnega muzeja športa, ki naj bi začel poslovati v januarju 2022, razdeljene v skupine, in sicer na aktivnosti, ki jih je treba izvesti za spremembo izvedbenega načrta, pripravo strateškega načrta muzeja športa, zagotovitev finančnih virov in za pripravo izhodišč za stalno muzejsko zbirko. Začetek poskusnega poslovanja muzeja pod okriljem ZŠRS Planica je bil načrtovan v avgustu 2020, ustanovitev samostojnega muzeja športa v septembru 2021 in začetek poslovanja samostojnega muzeja športa v januarju 2022. Načrt aktivnosti za delovanje muzeja športa je določal spremembo izvedbenega načrta do junija 2018 ter sklenitev dogovora z Ministrstvom za kulturo o sistemski delitvi nalog in obveznosti s področja dediščine najkasneje marca 2018.

Načrt aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa predpostavlja spremembo izvedbenega načrta in določa pripravo strateškega dokumenta identifikacije investicijskega projekta do januarja 2018, za kar je zadolžen ZŠRS Planica¹⁴. Načrt aktivnosti določa tudi vse analize (primerjalna analiza z drugimi muzeji nacionalnega pomena v Sloveniji in muzeji športa po svetu do februarja 2018, za katero je zadolžen ZŠRS Planica – oddelek Muzej športa, analiza kadrovskih potreb do marca 2018, za katero so zadolženi MIZŠ in Ministrstvo za kulturo ter ZŠRS Planica, analiza prostorskih možnosti za muzej športa do marca 2018, za katero je zadolžen ZŠRS Planica, in izbor prostorskih alternativ za nadaljnjo obdelavo do marca 2018, za kar je zadolženo MIZŠ, ter analiza stroškov in koristi do maja 2018, za katero je zadolžen ZŠRS Planica), potrebne za strokovno odločitev o izboru lokacije muzeja športa in določitev poslovnega modela delovanja muzeja. Rok za sprejem odločitve je bil maj 2018, za kar je zadolženo MIZŠ. MIZŠ in ZŠRS Planica sta v skladu z načrtom aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa zadolžena za vodenje postopka pridobitve nepremičnine za muzej športa do julija 2018. Dokument določa tako način zagotavljanja finančnih virov v vseh fazah doseganja ciljev kot tudi aktivnosti oziroma dejavnosti za pripravo izhodišč za stalno muzejsko zbirko (arhitektura, multivizija, določitev prioritet, program muzeja športa, pridobivanje manjkajočih eksponatov in usposabljanje kadra za vodenje in predstavitve programov v muzeju športa). Po načrtu aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa naj bi se vse aktivnosti do vzpostavitve samostojnega javnega zavoda izvajale v trenutno veljavni organizacijski obliki (oddelek Muzej športa znotraj ZŠRS Planica) s ciljem vzpostaviti delovanje samostojnega pravnega subjekta Muzej slovenskega športa.

V načrtu aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa je bilo s strani ministrice, pristojne za šport, odrejeno sprotno, 1-krat mesečno poročanje o izvajanju načrta aktivnosti.

¹⁴ Enako predvideva tudi načrt aktivnosti za delovanje muzeja športa v okviru skupine aktivnosti za pripravo strateškega dokumenta muzeja športa.

2.1 Analiza količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa

Zanimalo nas je, ali je MIZŠ zagotovilo, da je bila izvedena primerjalna analiza količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa z drugimi muzeji, ki hranijo dediščino s področja športa, ki naj bi služila kot podlaga za odločitve o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti.

V revizijskem poročilu iz leta 2017 smo navedli, da MIZŠ prejšnjemu muzeju športa ni zagotovilo ustreznih pogojev za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, saj se je zbirka predmetov (gradiva) v obdobju delovanja povečevala, večina gradiva pa se je nahajala v kartonskih škatlah, saj prejšnji muzej športa ni imel dovolj prostora, da bi gradivo razstavil. Poleg tega prejšnji muzej športa ni imel računalniško vodene inventarne knjige, inventarno knjigo je vodil ročno kot knjigo prevzemnih zapisnikov gradiva. Večino gradiva je inventariziral in delno dokumentiral. V letu 2013 je muzej športa z gradivom zapolnil vse muzejske prostore, zato gradiva ni mogel več sprejemati. MIZŠ smo priporočili, naj izvede analizo količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa v primerjavi z drugimi muzeji, ki prav tako hranijo dediščino s področja športa, za pripravo odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto ReNPŠ14-23 oziroma izvedbeni načrt. Navedeno smo MIZŠ priporočili, ker menimo, da bi bila to primerna in potrebna podlaga za sprejetje pravih odločitev glede organizacijske oblike ter glede ustreznosti lokacije in prostorov samostojnega muzeja športa.

Državni muzej skladno z 91. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine¹⁵ (v nadaljevanju: ZVKD-1) med drugim zbira, izvaja akcesijo in inventarizira premično dediščino. Kot določa 1. točka prvega odstavka 3. člena ZVKD-1, je akcesija način, s katerim muzej pridobiva premično dediščino in jo vključuje v svoje zbirke. Premičnina ali zbirka premičnin pridobi na podlagi drugega odstavka 17. člena ZVKD-1 status premičnega spomenika z vpisom v inventarno knjigo državnega ali pooblaščenega muzeja ali z razglasitvijo. Kot izhaja iz 2. člena Pravilnika o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine¹⁶, je inventarna knjiga predmetov kulturne dediščine uradna, temeljna, trajna in obvezujoča evidenca za vsako zbirko premične kulturne dediščine v Republiki Sloveniji, iz katere je razviden celoten fond z osnovnimi podatki premične kulturne dediščine. Kot izhaja tudi iz Poročila o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leto 2019, je akcesija torej korak pred inventarizacijo, vodi pa jo kustos. Poleg tega je delo kustosa tudi aktualno delo evidentiranja in pridobivanja gradiva s terenskim delom ter proučevanja dediščine športa in njeno predstavljanje z razstavami in objavljanjem člankov.

ZŠRS Planica je v oktobru 2017 z Zavodom Republike Slovenije za blagovne rezerve sklenil pogodbo¹⁷ za najem skladiščnih prostorov v izmeri 100 m² v Zalogu v Ljubljani za skladiščenje raznovrstnega blaga. Iz Poročila o izvajanju investicijskega projekta¹⁸ izhaja, da prostori pred investicijo niso bili opremljeni, niti niso imeli ustrezne infrastrukture za hranjenje eksponatov, ki morajo biti varovani pod ustreznimi pogoji. Zato je bil po prevzemu skladiščnih prostorov v najem predmet investicijskega projekta nakup opreme za

¹⁵ Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

¹⁶ Uradni list RS, št. 122/04 in 16/08 – ZVKD-1. Z uveljavitvijo ZVKD-1 je predpis prenehal veljati; skladno z drugim odstavkom 145. člena prehodnih in končnih določb ZVKD-1 se uporablja do uveljavitve ustreznega predpisa na podlagi ZVKD-1.

¹⁷ Št. 40/10 2017 z dne 26. 10. 2017, dodatek št. 1 z dne 25. 10. 2018, dodatek št. 2 z dne 7. 10. 2019.

¹⁸ Z dne 21. 1. 2019.

hranjenje in opreme za dokumentiranje ter arhiviranje eksponatov. Namen projekta je bila fizična in programska ureditev depoja za shranjevanje pridobljenih muzealij, saj je ena od temeljnih funkcij muzeja zbiranje in hranjenje gradiva. Predmeti so namreč po tem, ko so inventarizirani in restavrirani, neodtujljivi. V postopku se nato uvrstijo v zbirko in ustrezno fizično shranijo v depo. Iz Poročila o izvajanju investicijskega projekta še izhaja, da je bil v depolu v Zalogu v Ljubljani in na lokaciji na Kopitarjevi ulici v Ljubljani, kjer deluje oddelek Muzej športa, urejen dokumentacijski oddelek, ki bo na voljo javnosti, saj so lahko med muzealijami tudi korespondence ali pa starejše časopisno in knjižno ter fotografsko gradivo. Temeljni namen projekta je bil postaviti osnovo za hrambo predmetov ali muzealij, obenem pa tudi bistveno prispevati k izpeljavi muzeološkega postopka in inventarizaciji muzealij. Investicijska sredstva za postavitev opreme in kontejnerjev ter programsko opremo za vnos podatkov o muzealijah in dokumentiranje oziroma akcesijo¹⁹, ki je osnova za inventarizacijo, je MIZŠ v skladu z Letnim programom športa v Republiki Sloveniji za leto 2017 zagotovilo v znesku 92.170 EUR v državnem proračunu v okviru proračunske postavke 222010 – Investicije v športno infrastrukturo.

V Poročilu o delu za leto 2017 ZŠRS Planica je povzeta groba ocena stanja zbirke muzealij ob koncu leta 2017, obsegala naj bi približno 7.050 enot raznovrstnih predmetov, večina je bila nedokumentiranih²⁰. Gradivo, ki so ga večinoma donirali posamezniki in institucije, vključuje brošure, knjige, časopise, članske karte in legitimacije, diplome, embleme, fotografije, filmsko gradivo, video posnetke, kovance, makete, načrte, nalepke, naprave, obeske, opremo, osebne predmete športnikov in športnih delavcev, pečate, plakate, plakete, pokale, druga odličja, rekvizite, športna orodja in opremo, umetniška dela, zahvale, priznanja, zastavice, značke in podobno.

Za ureditev stanja in za sistematičen popis gradiva z dokumentiranjem ter z vzpostavitvijo inventarizacije je v novembru 2017 MIZŠ zagotovilo nabavo programa Galis.

Iz poročil o delu ZŠRS Planica za leti 2018 in 2019 izhaja, da je tehnični del akcesije potekal na podlagi programa. Akcesija je strokovno postopkovno in časovno zahtevnejši in daljši proces in zato tudi številčno skromnejši. Obsega tudi presojo vrednosti predmeta za muzealsko zbirko glede na njegovo umeščenost v čas in športni prostor in zbiralno politiko muzeja športa. Postopek vključuje merjenje, fotografiranje in proučitev posameznega predmeta, opis predmeta ter ureditev evidenc za nazaj. V letih 2018 in 2019 je oddelek Muzej športa pridobil skupaj 44 donacij, ki so obsegale raznovrstne predmete. MIZŠ je predložilo izpis iz akcesijske knjige, ki jo oddelek Muzej športa vodi v programu Galis. V knjigi je za vsak predmet vpisano več podatkov, med drugim opis predmeta, material ter mere predmeta, stanje predmeta, način pridobitve, čas nastanka ter datum pridobitve in ime darovalca, če so ti podatki znani, dodana pa je tudi fotografija predmeta ter akcesijska številka predmeta. MIZŠ vpogleda v akcesijsko knjigo sicer nima, ker bi bilo za to treba kupiti licenco za uporabo programa Galis, je pa pojasnilo, da ima z notranjim nadzorom kadarkoli možnost vpogleda v program, v obdobju, na katero se nanaša revizija, pa tega ni zahtevalo.

¹⁹ Oddelek Muzej športa vodi akcesijsko knjigo, ki je predpogoj za inventarno knjigo.

²⁰ Iz poročil o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leti 2018 in 2019 izhaja, da oddelek Muzej športa s pojmom dokumentiranje predmeta označuje fazo dokumentiranja predmeta po že končanem evidentiranju predmeta in pred akcesioniranjem predmeta. Drugi odstavek 69. člena ZVKD-1 pa opredeljuje dokumentiranje dediščine kot pojem, ki zajema evidentiranje gradiva, zbiranje podatkov za inventarizacijo enote dediščine, evidentiranje njenega stanja in ogroženosti ter dokumentiranje posegov ter v primeru premične dediščine tudi dokumentiranje akcesije in premestitve enot.

Iz poročil o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leti 2018 in 2019 ter akcesijske knjige je razviden obseg pridobljenih in akcesiranih muzealij v obdobju od leta 2018 do maja 2020 in je prikazan v tabeli 2.

Tabela 2: Obseg pridobljenih in akcesiranih predmetov v obdobju od leta 2018 do maja 2020

	Predmeti (št. enot)	Fotografije (št. enot)	Publikacije (št. enot)	Arhivsko gradivo (št. škatel)
Stanje: december 2017 ¹⁾	7.050	80.000 ²⁾	6.000 ³⁾	550 ⁴⁾
Leto 2018				
Pridobljeno	806	366	26	2
Akcesirano	759	1.919	2.250	
Leto 2019				
Pridobljeno	1.544	22.072	399	40
Akcesirano	962	777		
Do maja 2020				
Akcesirano	75			

Opombe ¹⁾ ZŠRS Planica je navedel le grobe ocene.

²⁾ Od 80.000 enot je bilo 5.150 akcesiranih.

³⁾ Le delno popisane enote.

⁴⁾ Od 550 je bila popisana le vsebina 350 škatel.

Viri: poročili o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leti 2018 in 2019, Poročilo o delu za leto 2018 ZŠRS Planica ter izpis iz akcesijske knjige ZŠRS Planica.

Iz Poročila o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leto 2019 izhaja, da so predmeti, pridobljeni do konca leta 2019, večinoma evidentirani. Evidentiranje je prvi korak v postopku pridobitve muzealije, prevzem predmeta vključuje selekcijo in popis prevzetega gradiva, ureditev pogodbe z darovalcem in krajšo raziskavo o darovalcu in gradivu.

V letih 2018 in 2019 ter prvi polovici leta 2020 so bili v oddelku Muzej športa za nedoločen čas zaposleni vodja oddelka (za 20-odstotni delovni čas), višji svetovalec področja II (za 80-odstotni delovni čas) in strokovni delavec za poln delovni čas. Zaradi povečanega obsega dela za izvedbo nalog na področju dediščine športa, predvsem pa za ureditev obsežnega gradiva in sistematičnega popisa gradiva z dokumentiranjem ter dolgoročnim ciljem vzpostavitve inventarizacije, je MIZŠ leta 2018 in leta 2019 s sklepoma²¹ dovolilo 2 dodatni zaposlitvi (za 20-odstotni delovni čas ter s polnim delovnim časom za določen čas od 27. 3. 2018 do 31. 12. 2018 in od 1. 4. 2019 do 31. 12. 2019)²². Zaradi fizičnega stanja predmetov so morali sodelovati tudi zunanji restavratorji, nekatere donirane knjige pa je v letu 2018 skladno z bibliotekarskimi smernicami popisala in klasificirala zunanja bibliotekarka. Stroški zunanjih

²¹ Št. 1000-252/2012/30 z dne 27. 3. 2018 in št. 1000-252/2012/38 z dne 1. 4. 2019.

²² Ob pogoju, da ima ZŠRS Planica zagotovljena sredstva za stroške dela.

sodelavcev so bili poravnani iz programskih sredstev, ki jih je zagotovilo MIZŠ. ZŠRS Planica je v poročilih o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leti 2018 in 2019 opozarjal na deficitno kadrovsko strukturo oddelka Muzej športa, kar je utemeljeval z obsegom in stanjem gradiva ter s hitrostjo akcesiranja pridobljenih muzealij. Potrebo po dodatnih kadrih je utemeljeval tudi s primerjavo obsega inventarizacije gradiva v primerljivih slovenskih muzejih. V Poročilu o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leto 2019 je namreč navedeno, da je bilo povprečno število inventariziranih predmetov v letu 2016 pri 4 večjih slovenskih muzejih²³, ki skupaj zaposlujejo približno 55 kustosov, 134 predmetov na kustosa. Za muzej športa bi to ob podobnem številu akcesij na kustosa in trenutnem številu zaposlenih pomenilo, da bi obstoječe gradivo inventariziral v približno 50 letih. Tudi iz tabele 2 izhaja, da velik obseg arhivskega gradiva, pa tudi gradiva, prejetega v letu 2019, še vedno ni nedokumentiran.

Oddelek Muzej športa v poročilih o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leti 2018 in 2019 navaja, da se število predmetov povečuje, zaposleni pa morajo prevzemati in evidentirati aktualne donacije (ena od donacij, prejetih v letu 2019, je obsegala približno 30.000 enot gradiva), obenem pa zmanjševati stanje nepopisanega starejšega gradiva, kar po navedbah oddelka Muzej športa ne poteka s predvideno dinamiko. Posledično je v Poročilu o povečanem obsegu dela v muzeju športa za leto 2019 zaradi obsega dela, stanja predmetov in načrtovanega dela v letu 2020 izražena potreba po dodatnih zaposlitvah strokovnega kadra. V Letnem delovnem in finančnem načrtu za leto 2020 ZŠRS Planica sta načrtovana nadaljevanje akcesiranja ter začetek pridobivanja in iskanja starejših/najstarejših predmetov športne dediščine.

Medresorska delovna skupina za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa (v nadaljevanju: delovna skupina), ki jo je ustanovila ministrica, pristojna za šport (več o tem v točki 2.2 tega poročila), je na seji v januarju 2019 obravnavala in sprejela dokument Stanje gradiva oddelka Muzej športa, športno gradivo v domačem muzealstvu in muzealstvo v našem sosodstvu²⁴, ki ga je pripravil vodja oddelka Muzej športa in član delovne skupine na podlagi sklepa delovne skupine, sprejetega na 1. seji v marcu 2018. Iz dokumenta izhaja, da je oddelek Muzej športa v aprilu 2018 v prostorih na Kopitarjevi ulici v Ljubljani in v depojskih prostorih hranil različno gradivo, ki je bilo na splošno porazdeljeno po posameznih zvrsteh premične dediščine²⁵. Navedeno je tudi, da je v Sloveniji namen vzpostaviti splošni športni muzej, obstaja pa že specialni Slovenski planinski muzej v Mojstrani, ki je enota Gornjesavskega muzeja, v Tržiškem muzeju je urejena razstava alpskega smučanja, v izobraževalnem centru Olimpijskega komiteja Slovenije pa je predstavljen razvoj olimpijstva, vendar ti muzeji (razen muzeja v Mojstrani) ne sledijo sistematičnemu zbiranju in proučevanju športne zgodovine, kakršnega bi moral upoštevati muzej športa. V dokumentu je podan tudi pregled športnih muzejev v sosednjih državah, kjer z vidika predstavljanja vsebin obstajajo različni tipi muzejev: muzeji športa v širšem telesnokulturnem pomenu, ki vključujejo tudi olimpijstvo; muzeji posamezne športne panoge,

²³ Narodni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije.

²⁴ Z dne 9. 10. 2018.

²⁵ Porazdelitev izhaja iz 5. člena Pravilnika o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10), in sicer: oprema in orodje (P07) – 644 enot; oblačila in obutev (P05) – 773 enot; priznanja (P12) – približno 1.060 enot; obležja (P11, P12) – približno 5.350 enot; zemljevidi in načrti (P14) – 150 enot; umetniški predmeti (P08) – 10 enot; fototeka (P08, P14) – približno 60.000 negativov na mikrofilmih, približno 80.000 fotografij; dokumentarno gradivo (P14) – shranjeno v 546 arhivskih škatlah; publicistično gradivo – približno 5.600 enot knjig, 3.114 enot periodike, približno 800 enot katalogov.

kluba, posameznika, dogodka; olimpijski muzeji; dvorana slavnih²⁶. V dokumentu predstavljeni podatki o obsegu in zvrsteh gradiva premične dediščine ter primeri športnih muzejev v sosedstvu so povzeti tudi v predlogu strateškega načrta.

Delovna skupina je v juniju 2018 pozvala slovenske muzeje in galerije k posredovanju podatkov o morebitnem hranjenju športnega gradiva v sklopu evidentiranja gradiva v slovenskih muzejih za projekt priprave samostojnega muzeja športa. Odzvalo se je 26 muzejev in galerij, od katerih jih le 7 ne razpolaga s športnim gradivom. Pregled zbirk s predmeti dediščine športa v državnih in pooblaščenih muzejih je delovna skupina vključila v predlog strateškega načrta. Gradivo obsega fizične predmete in pa bogat fotografski fond, po zgodovinski vrednosti pa se deli na primerke splošne uporabe/rekreacije, tehnične inovacije telovadno-športnih izdelkov in predmete vrhunskega športa in športnikov. Iz predloga strateškega načrta izhaja, da je bil z namenom ugotavljanja prisotnosti dediščine športa v slovenskih muzejih in drugih institucijah izveden posvet v organizaciji Ministrstva za kulturo in Olimpijskega komiteja Slovenije. Na posvetu je bilo ugotovljeno dejstvo, da je športna dediščina prisotna tudi izven muzejskih institucij, saj predmete hranijo tudi fakultete, arhivi in drugi, da krepí, kot je navedeno v predlogu strateškega načrta, potrebo po vzpostavitvi centralne nacionalne institucije za hranjenje in varovanje športne dediščine ter vzpostavljanje strokovnih povezav med deležniki, ki hranijo zbirke dediščine športa.

MIZŠ v obdobju, na katero se nanaša revizija, kljub zagotovitvi sredstev za vzpostavitev pogojev delovanja oddelka Muzej športa za pridobitev in ureditev depoja za muzejske eksponate ter kljub aktivnemu urejanju ter pridobivanju muzejskega gradiva, ki ga je izvajal oddelek Muzej športa z redno zaposlenimi in s pomočjo zunanjih sodelavcev, primerjalne analize količine, vrste in stanja športnega gradiva v drugih slovenskih muzejih in galerijah ni uporabilo kot podlago za odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti, saj teh odločitev do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020 MIZŠ ni sprejelo.

Sklepna ocena analiziranja količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa

MIZŠ je oddelku Muzej športa zagotovilo opremljene skladiščne prostore za shranjevanje muzejskih eksponatov ter programsko opremo za dokumentiranje muzejskega gradiva. Za sistematičen popis muzejskega gradiva ter za vzpostavitev inventarizacije je bila v letu 2017 pridobljena programska oprema, ki omogoča urejanje obstoječega arhivskega gradiva ter sprejem in popis novoprejetega gradiva. S tem je MIZŠ omogočilo vzpostavitev akcisijske knjige, ki je predpogoj za inventarno knjigo. Oddelek Muzej športa je letno poročal MIZŠ o številu pridobljenih predmetov in dokumentiranih in evidentiranih predmetov v akcisijski knjigi. Za ureditev obsežnega gradiva je MIZŠ v letih 2018 in 2019 oddelku Muzej športa odobrilo in zagotovilo sredstva za dodatni zaposlitvi za določen čas. Delovna skupina, ki jo je imenovala MIZŠ, je izvedla pregled stanja gradiva oddelka Muzej športa, pregled hranjenega športnega gradiva v drugih slovenskih muzejih in galerijah ter pregled oblik delovanja izbranih športnih muzejev v 9 primerljivih državah. MIZŠ je oddelku Muzej športa zagotovilo dodatna sredstva za pridobitev in ureditev depoja za muzejske eksponate in za aktivno urejanje ter pridobivanje muzejskega gradiva. Kljub temu pa MIZŠ primerjalne analize količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa ni uporabilo kot podlago za odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti, saj odločitve na tem področju še ni sprejelo.

²⁶ Angl.: *Hall of Fame*.

2.2 Pogoji za vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa

Pri ugotavljanju, ali je MIZŠ zagotovilo pogoje za vzpostavitev učinkovite organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa, nas je zanimalo, ali je bila vzpostavljena delujoča medresorska strokovna komisija za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa; ali je bil pripravljen in sprejet strateški načrt za delovanje muzeja na področju športa; ali je bila sprejeta odločitev o organizacijski strukturi muzeja športa, ki temelji na ustreznih podlagah, ter ali so bile vzpostavljene podlage za zagotovitev ustrezne kadrovske strukture muzeja športa.

ReNPS14-23 muzej športa umešča pod področje 6.5 – Športne prireditve in promocija športa in mu pripisuje vlogo "promocije športa skozi bogato narodno dediščino na tem področju". ReNPS14-23 med drugim navaja, da bo treba muzej športa ustrežneje umestiti v shemo javnih muzejskih ustanov in postaviti organizacijsko strukturo, ki bo ob muzejskem delu kot javni službi ustvarjala in izvajala dejavnosti s tržno naravnostjo, kar bo zagotavljalo ustrezne finančne učinke (vstopnina, muzejska trgovina in tako naprej). ReNPS14-23 skladno z navedenim opredeljuje ukrep vzpostavitve učinkovite organizacijske strukture muzeja športa.

Pogoj za pričetek delovanja samostojnega muzeja športa, kar je končni cilj aktivnosti, ki so v zvezi s tem opredeljene v spremembi izvedbenega načrta²⁷, je vpis muzeja športa v razvid muzejev²⁸, kot to izhaja iz drugega odstavka 87. člena ZVKD-1. Razvid je javna listina, v katero se vpisujejo muzeji, ki izpolnjujejo osnovne prostorske, finančne in kadrovske zahteve za hranjenje dediščine in njenega varstva. Glede na navedeno bi MIZŠ moralo pred vpisom muzeja za šport v razvid muzejev poskrbeti za izpolnjevanje predpisanih zahtev za hranjenje dediščine in njenega varstva. Da bi bili izpolnjeni predpisani pogoji, bi moralo MIZŠ za ta namen sprejeti strateška izhodišča, ki bi služila med drugim kot podlaga za vzpostavitev učinkovite organizacijske strukture muzeja športa.

Minimalne strokovne in kadrovske zahteve, ki jih mora za varovanje in hranjenje muzejskega gradiva izpolnjevati muzej, vpisan v razvid muzejev, določa 9. člen pravilnika o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva. Muzej mora imeti vodjo s pooblastili, ki omogočajo osnovno kadrovsko in finančno poslovanje muzeja; v delovnem razmerju za nedoločen čas vsaj 1 osebo s strokovnim nazivom s področja muzejev; angažirano osebje z ustreznimi strokovnimi nazivi za zbiranje, akcesijo in inventarizacijo ter za varovanje muzejskega gradiva, ki ga hrani, ali pa mora zagotoviti sodelovanje muzeja, ki je že vpisan v razvid in ki ima takšno osebje ter angažirano osebje, ki je usposobljeno za finančno načrtovanje in vodenje računovodstva v skladu z računovodskimi standardi. V 13. členu pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva določa strokovne standarde, ki jih mora izpolnjevati državni muzej in muzej s pooblastilom za opravljanje javne službe, in sicer da ima v delovnem razmerju vsaj

²⁷ Tretji ukrep na novo zajema dejavnost ustanovitve in delovanja samostojnega javnega zavoda Muzej slovenskega športa do januarja 2022.

²⁸ Muzej se lahko vpiše v razvid, če izpolnjuje zahteve, opredeljene v Pravilniku o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (v nadaljevanju: pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva; Uradni list RS, št. 47/12), ter ima določen odpiralni čas in vstopnino. Predlog (vlogo) za vpis v razvid muzejev da muzej ob soglasju svojega ustanovitelja. Ministrstvo za kulturo vpisuje muzeje v razvid po izvedenem upravnem postopku.

3 osebe s strokovnim nazivom iz muzejskega področja; ima vsaj 1 osebo z nazivom iz konservatorsko-restavratorskega področja, če muzej hrani večjo količino občutljivega muzejskega gradiva; ima vsaj 1 osebo, odgovorno za delovanje dokumentacijskega sistema, hranjenje dokumentacije in arhiva; vsaj 1 osebo za delovanje strokovne knjižnice; vsaj 1 osebo, odgovorno za izvajanje pedagoških in andragoških programov; vsaj 1 osebo, ki nadzira tehnične pogoje hranjenja in varovanja.

V spremembi izvedbenega načrta je bilo predvideno, da bodo s ciljem vzpostavitve učinkovite organizacijske strukture muzeja športa izvedene naslednje naloge: oblikovanje medresorske komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa (najkasneje decembra 2017); priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa ter vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa (v letu 2018) ter sofinanciranje delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti o športu (v obdobju od 2016 do 2023). Priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa je bila torej predvidena v letu 2018, v načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa ter v načrtu aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa pa je bilo predvideno, da ZŠRS Planica najkasneje v januarju 2018 pripravi strateški dokument DIIP²⁹. MIZŠ je pojasnilo³⁰, da je predvideni dokument razdelilo na 2 dela: strateški načrt delovanja muzeja ter DIIP. MIZŠ je še pojasnilo, da DIIP še ne obstaja, ker za to niso izpolnjeni pogoji, in sicer potrjen strateški načrt, kadrovski načrt, ožji izbor izbranih prostorskih alternativ ter določitev virov financiranja. Zato projekta tudi še ni mogoče vključiti v načrt razvojnih programov (v nadaljevanju: NRP), kajti DIIP je tudi temeljni dokument za uvrstitev projekta v NRP, s katerim se med drugim določi izhodiščna vrednost projekta³¹. NRP je del državnega proračuna, ki ga potrdi državni zbor in v katerem se izkazujejo načrtovani izdatki proračuna za investicije in državne pomoči v prihodnjih 4 letih.

Da bi torej MIZŠ lahko sprejelo odločitev o investiciji v muzej športa, bi bilo v ta namen najprej treba sprejeti strateški dokument, v katerem bi bila med drugim opredeljena najbolj ustrezna organizacijsko-kadrovska oblika muzeja športa (ki bi izhajala iz analize bolj ali manj ustreznih organizacijskih oblik), povezana z izbrano obliko izvajanja dejavnosti muzeja športa. Izbrana organizacijsko-kadrovska oblika bi služila kot podlaga za finančno ovrednotenje potrebnih vložkov za njeno vzpostavitev in kot podlaga za izdelavo DIIP. Pri načrtovanju oziroma pred samo odločitvijo o investiciji je namreč skladno s prvim odstavkom 10. člena uredbe o enotni metodologiji za pripravo investicijske dokumentacije treba izdelati DIIP, predinvesticijsko zasnovo ter investicijski program ali njegovo novelacijo. DIIP vsebuje opise tehničnih, tehnoloških ali drugih prvin predlaganih rešitev in je podlaga za odločanje o nadaljnji izdelavi investicijske dokumentacije oziroma nadaljevanju investicije. Tretji odstavek 11. člena uredbe o enotni metodologiji za pripravo investicijske dokumentacije v 6. točki določa minimalne podatke, ki jih mora DIIP vsebovati, med drugim tudi kadrovsko-organizacijsko shemo s prostorsko opredelitvijo.

V spremembi izvedbenega načrta je bilo predvideno, da bo MIZŠ do konca decembra 2017 oblikovalo medresorsko strokovno komisijo za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa.

²⁹ Okrajšava pomeni dokument identifikacije investicijskega projekta.

³⁰ Dopis št. 060-118/2019/13 z dne 26. 6. 2019.

³¹ Tretji odstavek 24. člena Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (v nadaljevanju: uredba o enotni metodologiji za pripravo investicijske dokumentacije; Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16).

V februarju 2018 je ministrica, pristojna za šport, ustanovila delovno skupino³². Njene naloge so bile:

- priprava strateškega dokumenta, ki se nanaša na športno dediščino in muzejske dejavnosti (izhodišča za predstavitev in delovanje) za vzpostavitev muzeja športa;
- obravnavo in priprava analize obstoječega stanja kulturne dediščine s področja športa;
- priprava analize kadrovskih potreb za javno službo muzeja športa;
- proučitev modelov financiranja muzejev v Republiki Sloveniji in priprava analize;
- priprava izhodišča za muzejsko dejavnost s področja športa s standardi in normativi;
- priprava strateškega dokumenta – po vsebini;
- obravnavo alternative prostorskih rešitev in priprava poročila za odločitev ministra, pristojnega za šport;
- sodelovanje pri natečaju za izbor primernih prostorskih rešitev muzeja športa.

Sestavljalo jo je 12 članov, ki so bili predstavniki ZŠRS Planica in MIZŠ (po 3 člani), Ministrstva za kulturo in Olimpijskega komiteja Slovenije (po 2 člana), Narodnega muzeja Slovenije ter Etnografskega muzeja Slovenije (po 1 član). Vodja delovne skupine je bil direktor ZŠRS Planica.

V sklepu o ustanovitvi delovne skupine je predvideno, da se delovna skupina sestaja na sejah, ki jih sklicuje in vodi vodja delovne skupine oziroma njegov namestnik. Seja delovne skupine se skliče na pobudo vodje, namestnika vodje ali člana delovne skupine.

V sklepu o ustanovitvi delovne skupine niso določeni roki niti za pričetek niti za dokončanje posameznih nalog. Edini rok za izvedbo posamezne naloge, ki je bil določen v sklepu o ustanovitvi delovne skupine, je bil rok za predložitev osnutka predloga strateškega načrta za delovanja muzeja športa ministrici, pristojni za šport, to je najkasneje do 1. 6. 2018. V načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa, ki ga je MIZŠ predložilo v porevizijskem postopku, je bilo sicer določeno, da delovna skupina strateški dokument z izhodišči za muzejsko dejavnost pripravi do konca aprila 2018, v spremembi izvedbenega načrta pa je bilo kot rok za izvedbo te naloge določeno leto 2018. Prav tako niso bile opredeljene aktivnosti, ki naj bi se v okviru posamezne naloge izvedle. Sklep o ustanovitvi delovne skupine ne določa načina dela delovne skupine in tudi ne, komu in kdaj mora o svojem delu in izpolnjevanju posameznih nalog poročati. MIZŠ je navedlo, da ima v delovni skupini 3 člane, ki so na ključnih mestih za uresničitev nalog s področja muzeja športa. Vsi člani prejmejo zapisnike delovne skupine in vse materiale za obravnavo, zato posebno poročanje ni potrebno. Člani delovne skupine, zaposleni na MIZŠ, aktivno sodelujejo in s svojim prispevkom usmerjajo delo delovne skupine, da zagotovijo, da so naloge MIZŠ izvedljive.

Iz zapisnikov sej delovne skupine izhaja, da na sejah delovne skupine, ki jih je vedno skliceval vodja delovne skupine, nikoli terminsko niso določili naslednje seje. Na sejah so se člani delovne skupine dogovorili o nalogah, ki bi jih bilo treba izvesti, ter določili odgovorno osebo za izvedbo posamezne naloge, rok za dokončanje nalog pa praviloma ni bil postavljen ali pa je bil določen opisno "do naslednje seje" ali "na naslednjih sejah".

³² Sprememba izvedbenega načrta v drugem ukrepu predvideva dejavnost oblikovanja medresorske strokovne komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa. Načrt aktivnosti za delovanje muzeja športa in načrt aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa predvidevata aktivnost imenovanje medresorske delovne skupine kot del aktivnosti priprave strateškega dokumenta muzej športa. Iz naloge komisije oziroma skupine, ki je v vseh treh dokumentih enaka, to je priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa gre sklepati, da je poimenovanje sopomenka za isto skupino oziroma komisijo.

Iz zapisnikov sej delovne skupine izhaja tudi, da se je prvič sestala 6. 3. 2018, do 19. 6. 2019, ko je bila sklicana zadnjič, se je sestala 7-krat. Na 1. seji so se člani delovne skupine dogovorili, da bodo izvedli naslednje naloge iz načrta aktivnosti za delovanje muzeja: izvedba analize primerljivih muzejev športa v sosedstvu do februarja 2018, preveritev razpoložljivosti infrastruktur v lasti Republike Slovenije, ki bi bile primerne za muzej športa, predložitev predlogov potencialno zanimivih lokacij za muzej športa do marca 2018 ter poziv slovenskim muzejem za popis gradiva, ki se navezuje na področje muzeja športa. Vodja delovne skupine je člane opozoril, da morajo do 1. 6. 2018 pripraviti osnutek predloga strateškega načrta za delovanje muzeja športa. Iz zapisnikov sej delovne skupine izhaja, da tega cilja delovna skupina ni dosegla, saj je šele na 4. seji v januarju 2019 član delovne skupine (predstavnik MIZŠ) poročal, da so seznanili ministra, pristojnega za šport, s potekom dela delovne skupine in delovnim osnutkom strateškega načrta³³.

Iz zapisnikov sej delovne skupine nadalje izhaja, da je delovna skupina v času od ustanovitve pa do 19. 6. 2019 izvedla naslednje naloge:

- pripravila je analizo stanja gradiva v oddelku Muzej športa;
- pripravila je primerjalno analizo z muzeji športa v sosedstvu;
- pridobila je podatke o stanju športne dediščine v slovenskih muzejih in galerijah (v januarju 2019);
- pripravila je dokument o umestitvi obstoječe muzejske zbirke muzeja športa v zvrsti, ki so določene v Pravilniku o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (v februarju 2019);
- izdelala in potrdila je predlog strateškega načrta in v njem predlagano kadrovske strukturo;
- pripravila je način financiranja in upravljanja muzeja športa ter terminski plan izvedbe projekta (v juniju 2019).

Neizvedeni pa sta ostali nalogi:

- obravnava alternativ prostorskih rešitev in priprava poročila za odločitev ministra, pristojnega za šport, ter
- sodelovanje pri natečaju za izbor primernih prostorskih rešitev muzeja športa (več o zagotavljanju prostorskih pogojev za delovanje muzeja športa v točki 2.3 tega poročila).

Delovna skupina je torej izvedla 6 od 8 nalog, določenih v sklepu o ustanovitvi delovne skupine, pri čemer je tiste, ki so bile predvidene z načrtom aktivnosti za delovanje muzeja, izvedla z zamudo.

Da bi MIZŠ lahko sprejelo dokončno odločitev o ustrezni organizacijski obliki muzeja športa, je bilo v načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa predvideno, da se izdela primerjalna analiza z drugimi muzeji nacionalnega pomena v Sloveniji in z muzeji športa po svetu ter da se predlaga alternativni izbor oblik delovanja do konca februarja 2018. Za to je bila zadolžena delovna skupina, ki je dokument potrdila na seji v januarju 2019 (kar je skoraj 1 leto kasneje, kot je bilo predvideno v načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa) in ga vključila v predlog strateškega načrta.

V dokumentu je predstavljena analiza stanja – od ustanovitve Javnega zavoda Muzej športa v letu 2000 do prenehanja delovanja muzeja kot samostojnega zavoda in priključitve in nadaljevanja delovanja muzeja kot

³³ Delovna skupina je pripravila dokument, ki ga je poimenovala osnutek predloga strateškega načrta, ki pa ni strateški načrt, saj je vseboval predloge, opcije, alternative, ne pa že dokončnih predlogov, na primer oblike izvajanja dejavnosti muzeja športa, organizacijske oblike, kadrovske strukture in tako naprej.

oddelka Muzej športa v okviru delovanja ZŠRS Planica. Delovna skupina je v juniju 2018 slovenske muzeje in galerije pozvala k posredovanju podatkov o morebitnem hranjenju športnega gradiva. Pridobljeni podatki so pokazali, da muzeji večinoma razpolagajo tudi s športnim in telovadnim gradivom. Delovna skupina je pripravila pregled zbirk s predmeti dediščine športa v posameznih državnih in občinskih slovenskih muzejih. Izkazalo se je, da predmete športne dediščine hranijo tudi v drugih institucijah, kot so arhivi, fakultete in drugi (več o tem v točki 2.1 tega poročila). V okviru analize je bil izdelan tudi pregled ureditev izvajanja strokovnih nalog zbiranja, hranjenja, varovanja, proučevanja in interpretacije snovne in nesnovne dediščine zgodovine športa v nekaterih drugih evropskih državah.

V predlogu strateškega načrta je delovna skupina kot podlago za oblikovanje organizacijske strukture predstavila 3 različice oblik izvajanja dejavnosti samostojnega muzeja športa, ki izhajajo iz poslanstva, da naj muzej prispeva k razvoju slovenskega športa, predvsem z vidika predstavitve in promocije športov in dosežkov športa, ter poslanstva, da naj ohranja spomin na dosežke športnikov, ga interpretira in s tem da rezultatom brezčasnost. *Klasičen muzejski koncept* razlaga, da je muzej mesto, ki hrani originalne predmete, saj je njegova osnovna dejavnost varovanje in zbiranje premične dediščine zgodovine slovenskega športa na celotnem ozemlju države ter evidentiranje tovrstne dediščine slovenskega športa v zamejstvu in med Slovenci drugod po svetu. *Koncept interpretacijskega ali doživljajskega centra* je formalno definiran kot vzgojno-izobraževalna aktivnost, ki poudarja pomen uporabe materialne in nematerialne športne dediščine za neposredni kontakt, simulacijo ali multimedijško komunikacijo z obiskovalcem. Pri tem se obiskovalcu dopusti, da vključi vsa čutila in pride v ospredje njegovo doživljanje. Tretji koncept oblike izvajanja dejavnosti muzeja športa je *kombinacija klasičnega muzejskega koncepta ter koncepta interpretacijskega ali doživljajskega centra*. Iz predloga strateškega načrta izhaja, da naj se izbere sodobna organizacijska oblika, ki bo temeljila na vzoru nemškega športnega in olimpijskega muzeja v Kölnu, ali na obliki doživljajskega centra, ali pa se izbere kombinacija obeh interpretacijskih oblik, v povezavi z drugimi nacionalnimi, pokrajinskimi, občinskimi in panožnimi muzeji in pri tem sledi strateškemu ciljem nacionalnega programa športa – vzpostavljanje pogojev za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti na področju zgodovine športa ter postavitev stalne razstave. Obenem predlaga, da Muzej novejšje zgodovine Slovenije uporabi kot primer, ki bi lahko bil muzeju športa primerljiv po obsegu in družbenem pomenu, po številu zaposlenih, hranjenju različnih zbirk gradiva, obsegu inventariziranih predmetov in enot fotografskega gradiva. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije imajo pester razstveni program, stalno razstavo dopolnjujejo, pripravljajo občasne razstave in spremljevalne pedagoško-andragoške vsebine ter pripravljajo in izdajo publikacije s področja muzejskega dela.

MIZŠ dokončne odločitve o obliki izvajanja dejavnosti v muzeju športa ni sprejelo, prav tako ni sprejelo dokončne odločitve o organizacijski obliki muzeja športa.

V načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa in v načrtu aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa je MIZŠ predvidelo, da bo analiza kadrovskih potreb za izvajanje javne službe in tržne dejavnosti izvedena najkasneje v marcu 2018, za kar je bila zadolžena delovna skupina. Delovna skupina je kadrovsko analizo izdelala, jo obravnavala in potrdila na seji v juniju 2019, torej več kot leto kasneje, kot je bilo predvideno v obeh načrtih aktivnosti, ter jo vključila v predlog strateškega načrta. Pri tem se je delovna skupina oprla na pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva, ki v 13. členu določa strokovne standarde, ki jih mora izpolnjevati državni muzej in muzej s pooblastilom za opravljanje javne službe,

dokument o problematiki muzeja športa³⁴ ter na Poročilo o povečanem obsegu dela v Muzeju Športa za leto 2018, v katerem je izpostavljena deficitarna kadrovska struktura glede na obseg gradiva in stanje gradiva muzeja športa ter predlagana zaposlitev še enega višjega svetovalca področja II ter zaposlitev obstoječega višjega svetovalca področja II za dodatnih 20 % delovnega časa. Dokončne odločitve o kadrovski sestavi muzeja športa MIZŠ ni sprejelo.

S tem ko MIZŠ ni sprejelo odločitev o organizacijski in kadrovski strukturi muzeja športa, tudi ni omogočilo vzpostavitve organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa, kar je bilo predvideno v spremembi izvedbenega načrta za leto 2018. S spremembo izvedbenega načrta je bilo tudi predvideno, da bo priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa dokončana v letu 2018, česar pa MIZŠ ni zagotovilo, saj strateški načrt ni bil sprejet.

Sklepna ocena pogojev za vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa

MIZŠ je ustanovilo delovno skupino, ki je bila odgovorna za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa. V sklepu o ustanovitvi delovne skupine niso bili določeni roki niti za pričetek niti za dokončanje posameznih nalog delovne skupine (razen za predložitev osnutka predloga strateškega načrta), niso bile opredeljene aktivnosti, ki naj bi se v okviru posamezne naloge izvedle, določen ni bil niti način dela delovne skupine niti ni bilo določeno, komu in kdaj mora o svojem delu in izpolnjevanju nalog poročati. Delovna skupina je izvedla večino nalog, za katere je bila ustanovljena, vendar z zamudo. Izdelala in potrdila je predlog strateškega načrta in v njem predlagala kadrovsko strukturo, način financiranja in upravljanja muzeja športa ter terminski plan izvedbe projekta. S spremembo izvedbenega načrta je bilo predvideno, da bo priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa dokončana v letu 2018, česar pa MIZŠ ni zagotovilo. Delovna skupina je v predlogu strateškega načrta predstavila 3 različice oblik izvajanja dejavnosti samostojnega muzeja športa, ki naj bi bile podlaga za oblikovanje organizacijske strukture, izdelala je tudi analizo kadrovskih potreb za izvajanje javne službe in tržne dejavnosti muzeja športa, kar bi MIZŠ predstavljalo podlago za sprejem dokončne odločitve o organizacijsko-kadrovski strukturi muzeja športa. Te odločitve MIZŠ še ni sprejelo. Ocenjujemo, da MIZŠ ni bilo učinkovito pri zagotavljanju pogojev za oblikovanje ustrezne organizacijske in kadrovske strukture samostojnega muzeja športa, ki je ena izmed obveznih sestavin DIIP in tudi pogoj za odločitev o investiciji v muzej športa, posledično pa za pridobitev finančnih sredstev iz državnega proračuna, dokončni vpis muzeja športa v razvid muzejev in s tem pričetek delovanja samostojnega muzeja športa.

2.3 Zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje muzeja športa

Pri ugotavljanju, ali je MIZŠ pridobilo ustrezne prostore za delovanje muzeja športa, nas je zanimalo, ali je poskrbelo, da je ZŠRS Planica pripravil analizo prostorskih možnosti za muzej športa, in ukrepalo, če ZŠRS Planica te aktivnosti ni izvedel; ali je delovna skupina obravnavala (vrednotila) predlagane alternative prostorskih rešitev za muzej športa in pripravila izbor alternativ za nadaljnjo obravnavo ob upoštevanju prednosti in slabosti predlaganih alternativ ter ali je MIZŠ poskrbelo, da je ZŠRS Planica pripravil investicijski načrt in analizo stroškov in koristi za izbrane alternative prostorskih rešitev, in ali je ukrepalo, če ZŠRS Planica te aktivnosti ni izvedel. Preverili smo tudi, ali je MIZŠ izbralo lokacijo za delovanje

³⁴ Izdelal vodja oddelka Muzeja športa z dne 23. 10. 2017, ki je v prvi fazi, v letu 2018, predvidel, da naj bi se muzej kadrovsko okrepil s kustosi, dolgoročno pa je predvidel kadrovsko strukturo samostojnega muzeja športa s 7 kustosi, organizatorjem za stike z javnostmi, restavratorjem, bibliotekarjem, poslovnim sekretarjem, računovodjem, receptorjem in prodajalcem.

muzeja športa ter ali je vodilo postopek pridobitve nepremičnine za muzej in vladi predlagalo sklenitev pogodbe z lastnikom nepremičnine.

Za prejšnji muzej športa je bilo na podlagi sklepa MIZŠ v letu 2001 dodeljeno³⁵ 195 m² poslovnih prostorov v prvem nadstropju stavbe na Kopitarjevi ulici v Ljubljani, kar obsega: predavalnico s površino 92,3 m², pisarno I s površino 45,3 m², pisarno II s površino 36 m², shrambo s površino 8,3 m², predprostor s površino 7,9 m² in hodnik s površino 5,4 m². V revizijskem poročilu iz leta 2017 smo ocenili, da MIZŠ prejšnjemu muzeju športa ni zagotovilo ustreznih prostorov in opreme. Za odpravo nesmotnosti smo od MIZŠ zahtevali, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je pripravilo načrt aktivnosti za izvedbo vseh potrebnih analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja športa.

MIZŠ je v letih 2018 in 2019 zagotovilo sredstva za investicije v prostore oddelka Muzej športa na Kopitarjevi ulici v Ljubljani. V letu 2018 je bila v prostorih na Kopitarjevi ulici v Ljubljani opravljena nabava in menjava novih oken in žaluzij, menjava stropa nad pisarno ter ureditev električne napeljave. Dela so bila izvedena do konca leta 2018³⁶ v vrednosti 15.224 EUR, od tega je bilo 15.000 EUR zagotovljenih iz proračunskih sredstev MIZŠ. V letu 2019 je ZŠRS Planica uredil razstavni prostor v prostorih na Kopitarjevi ulici v Ljubljani z namenom priprave prostorov za postavitve razstave in s tem predstavitev dela eksponatov, ki naj bi odražali delo oddelka Muzej športa in športno dediščino. Z ureditvijo prostorov na Kopitarjevi ulici v Ljubljani ter s pridobitvijo depoja v Zalogu v Ljubljani je bila omogočena ureditev razstavnih prostorov na površini 100 m² v prostorih na Kopitarjevi ulici v Ljubljani. Prenova in ureditev razstavnih prostorov je zajemala pleskanje in pripravo sten za razstavne površine, osvetljevanje in preureditev talnih vtičnic in stropnih luči, nabavo opreme za razstavne eksponate ter popravilo sanitarij. Za dela je bil pripravljen DIIP³⁷, ki je zajemal tudi prenovo strehe in nabavo knjižnih regalov. MIZŠ je v državnem proračunu za leto 2019 za investicije za prenovo načrtovalo 15.000 EUR. Ker se je adaptacija strehe časovno zavlekla, ni bila realizirana nabava vitrin ter razstavnih elementov. Iz državnega proračuna je bilo za investicijo porabljeno 8.774 EUR, ZŠRS Planica pa je iz materialnih stroškov za poslovanje zagotovil 2.321 EUR. Investicije v muzej športa v letu 2020 v državnem proračunu niso bile predvidene. Pri vsem tem pa velja opozoriti, da zaradi prenove prostorov na Kopitarjevi ulici v Ljubljani ogled gradiva za obiskovalce že od oktobra 2017 ni mogoč³⁸.

Uredba o enotni metodologiji za pripravo investicijske dokumentacije v 11. členu določa minimalno vsebino DIIP, ki mora med drugim vsebovati navedbo investitorja; analizo stanja z opisom razlogov za investicijsko namero; predstavitev variant; opredelitev vrste investicije; oceno investicijskih stroškov; opredelitev temeljnih prvin, ki določajo investicijo (predhodna idejna študija, opis lokacije, okvirni obseg in specifikacija investicijskih stroškov s časovnim načrtom izvedbe, kadrovsko-organizacijska shema s prostorsko opredelitvijo, predvideni viri financiranja); ugotovitev smiselnosti in možnosti nadaljnje priprave investicijske, projektne in druge dokumentacije s časovnim načrtom. V tretjem odstavku 24. člena

³⁵ Tako v točki 2.2.1 revizijskega poročila iz leta 2017.

³⁶ Poročilo o izvajanju investicijskega projekta Muzej športa – nova okna in ureditev električne napeljave 3330-18-0066 z dne 21. 1. 2018, pripravil ZŠRS Planica ter Poročilo o delu za leto 2018 ZŠRS Planica.

³⁷ Junij 2019.

³⁸ Spletna stran muzeja [URL: https://www.muzejsporta.si/o_muzeju], 7. 12. 2020 je razvidno nujno obvestilo, da "bo zaradi preurejanja prostorov in ureditve novih depojev od 16. 10. 2017 do nadaljnjega razstavni prostor zaprt za obiskovalce, dostop do gradiva pa omejen po predhodnem dogovoru".

te uredbe je še določeno, da je DIIP temeljni dokument za uvrstitev projekta v NRP. NRP je del državnega proračuna, v katerem se skladno z 12. členom Zakona o javnih financah³⁹ izkazujejo načrtovani izdatki proračuna za investicije in državne pomoči v prihodnjih 4 letih, ki so razdelani po posameznih programih neposrednih uporabnikov, letih, v katerih bodo izdatki za programe bremenili proračune prihodnjih let in virih financiranja za celovito izvedbo programov. Peti odstavek 31. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019⁴⁰ in tudi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021⁴¹ določata, da o uvrstitvi projektov oziroma evidenčnih projektov v veljavni NRP odloča vlada.

Pri izbiri ustreznih prostorskih možnosti muzeja športa je treba upoštevati tudi prvi in drugi odstavek 11. člena pravilnika o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva, ki določata, da mora muzej, ki se vpiše v razvid muzejev, izpolnjevati naslednje prostorske zahteve: da ima delovni prostor za strokovno osebje, dokumentacijo in arhiv; da ima prostor za razstavno dejavnost in da ima prostor za hranjenje muzejskega gradiva, ki po velikosti in opremljenosti ustreza zvrsti muzejskega gradiva. Pri tem se priporoča, da je 40 % prostora, namenjeno obdelavi, hranjenju zbirk in strokovnemu osebju muzeja, 60 % pa prostorom za obiskovalce, ki so odprti javnosti na podlagi odpiralnega časa muzeja. Muzej mora imeti še prostor za sprejem obiskovalcev, pedagoške in andragoške programe in strokovno knjižnico, kot določa 15. člen tega pravilnika.

V spremembi izvedbenega načrta je bilo predvideno, da bo MIZŠ najkasneje v juliju 2018 pridobilo ustrezne prostore za muzej športa, v januarju 2022 pa je predviden pričetek delovanja samostojnega muzeja športa. Da bi MIZŠ pridobilo ustrezne prostore, bi moral ZŠRS Planica predhodno, kot je bilo določeno v načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa in v načrtu aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa, pripraviti analizo prostorskih možnosti za muzej športa, MIZŠ pa bi moralo izbrati alternativne prostorske možnosti za nadaljnjo obravnavo; rok za izvedbo je bil marec 2018. Delovni skupini je bila dodeljena tudi naloga, da obravnava alternative prostorskih rešitev in pripravi poročilo, ki bo podlaga za odločitev ministra, pristojnega za šport, ter sodeluje pri natečaju za izbor primernih prostorskih rešitev muzeja športa, nanjo pa je bila po pojasnilih MIZŠ prenesena tudi naloga ZŠRS Planica glede priprave analize prostorskih možnosti za muzej športa. V obeh načrtih aktivnosti je bila delovna skupina zadolžena za izbor prostorskih alternativ za delovanje muzeja športa na podlagi vrednotenja, ki naj bi bilo zaključeno v aprilu 2018. V obeh načrtih aktivnosti je bilo predvideno, da ZŠRS Planica nato pripravi investicijski načrt in analizo stroškov in koristi za izbrane alternative prostorskih rešitev do konca maja 2018. Minister, pristojen za šport, je bil z načrtoma aktivnosti predviden kot odgovorna oseba za sprejem odločitve o izboru lokacije muzeja športa, najkasneje v maju 2018. MIZŠ naj bi glede na oba načrta aktivnosti v sodelovanju z ZŠRS Planica vodilo postopek pridobitve nepremičnine za muzej, ki naj bi se zaključil v juliju 2018.

Kot dokazilo o izvedbi načrtovane aktivnosti – priprava analize prostorskih možnosti za muzej športa – je MIZŠ predložilo dokument Analiza primernosti lokacije za muzej športa Republike Slovenije⁴², ki je bil predložen že v pretekli reviziji. Analiza je bila narejena za lokacije v Ljubljani, in sicer Grad Kodeljevo,

³⁹ Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 71/17, 13/18 – ZJF-H, 83/18 in 19/19.

⁴¹ Uradni list RS, št. 75/19, 61/20 – ZDLGPE, 133/20 in 174/20 – ZIPRS2122.

⁴² Z dne 16. 2. 2017.

Športni park Stožice, Pošta Slovenije na Čopovi ulici, prostori Zavarovalnice Triglav na Dunajski cesti. Zaključek analize je bil, da bi bili najbolj primerni prostori v središču Ljubljane, potrebna velikost za postavitev stalne razstave in za ostali spremljevalni program pa je 1.000 m². V revizijskem poročilu iz leta 2017 smo navedli, da bi bilo, poleg analize primernosti možnih lokacij za postavitev stalne razstave oziroma preselitev muzeja, treba opraviti tudi analizo stroškov in potrebnih vlaganj za posamezne lokacije ter analize stroškov in koristi glede materialnih in kadrovskih potreb muzeja, česar pa predložena Analiza primernosti lokacije za muzej športa Republike Slovenije ni vsebovala⁴³.

V predlogu strateškega načrta je delovna skupina navedla tudi izhodišča za izbiro ustrezne lokacije. Tako je navedeno, da je za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti treba poskrbeti za primerno umestitev muzeja športa na lokacijo, ki bo omogočala učinkovito strokovno delo, odlično dostopnost za dober obisk nove stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem, ustrezno varovanje in hranjenje gradiva ter razvoj vseh nujnih spremljevalnih muzejskih dejavnosti, namenjenih različnim ciljnim skupinam. Predstavljeni so tudi izračuni potrebnih finančnih sredstev za posamezno vrsto investicije (objekt v lasti države; nakup objekta; adaptacija prostorov; najem prostorov), ki niso vezane na lokacijo nepremičnine, izračuni pa temeljijo le na izhodiščnih ocenah potrebnih finančnih sredstev za kvadratni meter glede na posamezno vrsto investicije in ob upoštevanju potrebnih sredstev za razstavni prostor, za pisarniški prostor, za depo in arhiv ter opremo. Po naši oceni gre za zelo splošna in načelna izhodišča, ki k iskanju primernih prostorov niso pomembneje prispevala.

Kot smo že navedli, je bila ena izmed nalog delovne skupine tudi izbor prostorskih alternativ za delovanje muzeja športa na podlagi vrednotenja, ki naj bi bilo zaključeno v aprilu 2018. Iz zapisnikov sej delovne skupine izhaja, da so člani delovne skupine na 1. seji v marcu 2018 sklenili, da je treba pridobiti primerne prostore za muzej športa ter da člani skupine predlagajo potencialno zanimive lokacije za muzej športa. Na seji delovne skupine v septembru 2018 je bil član delovne skupine, sicer zaposlen na MIZŠ, zadolžen, da preveri na Ministrstvu za javno upravo morebitne možne proste kapacitete v lasti države, ki bi bile primerne za muzej. Na seji delovne skupine v januarju 2019 so bili njeni člani seznanjeni, da država ne razpolaga s prostimi kapacitetami, ki bi bile ustrezne za muzej. V nadaljevanju seje so razpravljali o primernem prostoru za muzej v Ljubljani, pri tem je bila izpostavljena lokacija na Kodeljevem, ki bi bila primerna za izvajanje dejavnosti v obliki interpretacijskega centra. Kot možnost je bila predlagana tudi lokacija v nakupovalnem centru BTC. V februarju 2019 se je na seji delovna skupina seznanila s predlogi potencialnih lokacij za muzej športa, poleg že obravnavanih v Analizi primernosti lokacije za muzej športa Republike Slovenije je bila predlagana še lokacija bežigradskega stadiona, v katerem so po prenovi predvideni prostori za Olimpijski komite Slovenije, ter lokacija na Taboru. Delovna skupina je sprejela sklep, da se pripravi razpredelnica predlaganih lokacij za muzej športa, vendar se člani delovne skupine na naslednji seji v juniju 2019 z njo niso seznanili. Vodja delovne skupine je predlagal, da se v prihodnje pripravijo merila za vrednotenje primernosti predlaganih lokacij. Delovna skupina se v nadaljevanju ni več sestajala, MIZŠ pa je tudi ni pozval k nadaljevanju dela. Načrt aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa vključuje določbo, da mora Direktorat za šport 1-krat mesečno poročati ministrici, pristojni za šport, o izvajanju načrta aktivnosti. V obliki pisnega poročila je Direktorat za šport o izvajanju aktivnosti ministrici poročal le 2-krat, v marcu in avgustu 2018. V poročilu iz avgusta 2018 je bilo poudarjeno, da o nakupu ali najemu prostorov ni mogoče pristopiti k pogovorom s ponudniki, saj ni zagotovljenih finančnih sredstev.

⁴³ Več o tem v točki 2.6.2 revizijskega poročila iz leta 2017.

Iz navedenega izhaja, da MIZŠ dela delovne skupine niti ni spremljalo, saj se je sestajala na lastno pobudo, niti delovne skupine ni opozorilo na izpolnjevanje nalog, ki so bile predvidene z načrtoma aktivnosti ter s sklepom o ustanovitvi delovne skupine, to je na pripravo analiz prostorskih možnosti za muzej športa, izbor alternativ prostorskih možnosti, ki bi bile podlaga za analizo prednosti in slabosti predlaganih lokacij. Prav tako ni opazilo, da roki iz načrtov aktivnosti ne bodo izpolnjeni, in delovni skupini ni postavila novih rokov, ki bi pripeljali do vzpostavitve muzeja športa, Direktorat za šport pa ni izpolnjeval obveznosti glede poročanja ministrici/ministru, ki izhaja iz načrta aktivnosti za sprejem odločitve o lokaciji muzeja športa. Poleg tega MIZŠ ni zagotovilo, da bi delovna skupina v okviru zbiranja predlogov potencialno zanimivih lokacij za muzej športa nabor možnih lokacij glede na Analizo primernosti lokacije za muzej športa Republike Slovenije razširila, poleg tega ni ugotovilo, da analize prednosti in slabosti oziroma vrednotenja posameznih lokacij delovna skupina niti ni pričela izvajati. Posledično MIZŠ pri iskanju in izboru lokacije prostorov muzeja športa glede na ugotovljeno stanje v reviziji iz leta 2017 ni napredovalo. Glede na to, da dokončen predlog možnih lokacij za muzej športa ni bil oblikovan, tudi nadaljnje aktivnosti glede ocenjevanja lokacij in izbora lokacije niso bile izvedljive. Posledično tudi ni bilo mogoče izdelati DIIP, ki bi moral biti izdelan pred samo odločitvijo o investiciji, niti ni bilo mogoče pridobiti finančnih sredstev iz državnega proračuna, saj projekta zaradi neizdelanega DIIP ni bilo mogoče uvrstiti v NRP. Ker MIZŠ ni uspelo pridobiti nepremičnine za muzej športa do načrtovanega roka v juliju 2018 in tudi ne do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020, je zelo verjetno, da muzej športa ne bo pričel delovati kot samostojni muzej v januarju 2022, kot je to predvideno v spremembi izvedbenega načrta.

Pojasnilo MIZŠ

Trenutne razmere so se v primerjavi z razmerami konec leta 2017, ko se je pripravljala načrt aktivnosti za delovanje muzeja športa, zelo spremenile. V takratnih razmerah se je načrtovalo, da bi muzej športa po vseh izvedenih aktivnostih iz izvedbenega načrta postal samostojni javni zavod. Vendar glede na trenutno situacijo, ki jo povzroča epidemija, povezana s COVID-19, ni racionalno, da bi ustanavljali nov javni zavod, saj bo kriza pustila dolgoročne posledice tudi na področju športa, ki bo nedvomno imel prioriteto sanacijo na drugih področjih. Zato je bolj smotrno, da se dejavnost muzeja športa priključi k enemu od že obstoječih muzejev. Oddelek Muzej športa v okviru ZŠRS Planica ne izpolnjuje pogojev za vpis v razvid muzejev, zaradi tega samostojno ne more kandidirati za sredstva niti za postavitev začasnih razstav na primernih lokacijah. S pripojitvijo muzeja športa k že delujočemu državnemu muzeju to ne bi bila več ovira. S pripojitvijo muzeja športa k že obstoječemu državnemu muzeju bi za potrebe muzeja športa lahko iskali tudi sinergije s strokovnim kadrom, ki ga že ima delujoči državni muzej. Ker obstoječi prostori muzeja športa ne omogočajo sprejemanja obiskovalcev, razen najavljenih posameznikov, bi s pripojitvijo k obstoječemu muzeju hitreje dosegli, da bi si lahko stalno zbirko ogledale tudi skupine. Za doseg cilja, to je ureditev statusa muzeja športa in njegovega delovanja tako, kot si slovenski šport glede na vse dosežene uspehe tudi zasluži, bi bilo potrebno tudi sodelovanje z Ministrstvom za kulturo.

V zvezi s pojasnilom MIZŠ poudarjamo, da ReNPŠ14-23 glede ohranjanja pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu do konca leta 2023 predvideva dopolnitev in zaokrožitev muzejskih zbirk različnih športnih panog in njihovo predstavitev, vzpostavitev učinkovite organizacijske strukture muzeja športa ter organizacijo komunikativne nacionalne muzejske ustanove, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje. Iz izvedbenega načrta in spremembe izvedbenega načrta pa nedvoumno izhaja, da mora MIZŠ do januarja 2022 zagotoviti ustanovitev in delovanje samostojnega javnega zavoda muzej slovenskega športa.

Sklepna ocena zagotavljanja prostorskih pogojev za delovanje muzeja športa

MIZŠ je v letih 2018 in 2019 sicer zagotovilo sredstva za investicije v prenovu in ureditev obstoječih prostorov oddelka Muzej športa, pred tem je v letu 2017 pridobilo in uredilo tudi depo za hrambo razstavnih eksponatov, vendar pa ni zagotovilo, da bi se izvedle potrebne aktivnosti, ki bi privedle do dokončnega izbora lokacije muzeja športa. MIZŠ ni spremljalo dela delovne skupine, ni je opozorilo na izpolnjevanje nalog, ni opazilo, da roki iz načrtov aktivnosti ne bodo izpolnjeni, niti ni zagotovilo, da bi delovna skupina nabor predlogov potencialno zanimivih lokacij za muzej športa glede na ugotovljeno stanje v reviziji iz leta 2017 razširila ter da bi pričela z izvajanjem analize prednosti in slabosti oziroma vrednotenjem posameznih lokacij. Posledično MIZŠ pri iskanju in izboru lokacije prostorov muzeja športa glede na ugotovljeno stanje v reviziji iz leta 2017 ni napredovalo. Zaradi vsega navedenega tudi ni bilo mogoče izdelati DIIP in s tem pridobiti finančnih sredstev za izvedbo aktivnosti, ki bi omogočile pridobitev prostorov za delovanje muzeja športa kot samostojnega zavoda. Glede na to je zelo verjetno, da muzej športa ne bo pričel delovati kot samostojni javni zavod v letu 2022, kot to določa sprememba izvedbenega načrta, zaradi prenove prostorov na Kopitarjevi ulici v Ljubljani pa ogled gradiva za obiskovalce že od oktobra 2017 ni mogoč. Zato ocenjujemo, da MIZŠ ni bilo učinkovito pri zagotavljanju prostorskih pogojev za delovanje muzeja športa.

2.4 Zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje muzeja športa

Pri ugotavljanju, ali so financerji muzeja športa določeni tako, da bodo sredstva za delovanje muzeja športa zagotovljena, nas je zanimalo, ali je MIZŠ predlagalo vladi spremembe glede določitve financerjev v izvedbenem načrtu oziroma je bila določena sistemska delitev nalog in obveznosti s področja dediščine športa s podpisom dogovora med MIZŠ in Ministrstvom za kulturo o realizaciji ReNPS14-23.

V reviziji iz leta 2017 smo ugotovili, da je vlada v tretjem ukrepu izvedbenega načrta določila Ministrstvo za kulturo za sofinanciranje delovanja muzeja od leta 2016 do leta 2023, obenem pa ni znala pojasniti, kakšno vlogo naj bi Ministrstvo za kulturo imelo pri sofinanciranju delovanja muzeja športa, glede na to, da sofinanciranja, upošteva predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt. Ponovno smo na to opozorili v porevizijskem poročilu, saj je vlada v zvezi z zahtevanim popravljivim ukrepom, da naj pripravi načrt aktivnosti za sprejetje sprememb in dopolnitev izvedbenega načrta glede ukrepov za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu, ponovno predvidela Ministrstvo za kulturo kot sofinancerja delovanja muzeja športa.

Tudi v sprejeti spremembi izvedbenega načrta sta kot sofinancerja delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti v športu še vedno predvidena MIZŠ in Ministrstvo za kulturo. Iz spremembe izvedbenega načrta tako ni razviden način financiranja delovanja vzpostavljenega muzeja športa. MIZŠ ni predlagalo vladi sprememb glede predvidenih financerjev v izvedbenem načrtu oziroma ni predlagalo, da bi financerje in razmerja med njimi ustrezno predvidelo v drugem aktu. Razmerje med MIZŠ in Ministrstvom za kulturo glede pristojnosti in odgovornosti tako še vedno pravno ni jasno določeno, kar je pomembno predvsem zaradi opredelitve odgovornosti za finančni del poslovanja muzeja, na kar smo opozorili že v revizijskem poročilu iz leta 2017. Obveznosti sofinanciranja Ministrstvu za kulturo, glede na predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt.

MIZŠ je na podlagi pogodb o sofinanciranju dejavnosti za delovanje oddelka Muzej športa ZŠRS Planica v letih 2018, 2019 in 2020 financiralo stroške dela, materialne stroške in programske stroške⁴⁴. Ministrstvo za kulturo pri financiranju dejavnosti oddelka Muzej športa ni sodelovalo.

MIZŠ je za oddelek Muzej športa za leti 2018 in 2019 in prvo polovico leta 2020 ZŠRS Planica nakazalo 172.223 EUR za stroške dela, 36.818 EUR za materialne stroške ter za leti 2018 in 2019 po 12.000 EUR za programske stroške, v enakem obsegu pa je za programske stroške načrtovalo porabo tudi v letu 2020. V državnem proračunu za leti 2018 in 2019 je MIZŠ na proračunski postavki 222010 – Športna infrastruktura za oddelek Muzej športa zagotovilo sredstva za investicije v znesku 15.000 EUR. Kot podlago za sofinanciranje investicij v muzej športa sta MIZŠ in ZŠRS Planica v letih 2018 in 2019 sklenila pogodbi⁴⁵ o sofinanciranju investicij. V letu 2018 je bilo od sredstev, ki jih je zagotovilo MIZŠ, za investicije porabljen 15.000 EUR, v letu 2019 pa 8.774 EUR. ZŠRS Planica je za investicije v muzej športa v letih 2018 in 2019 zagotovil 2.545 EUR iz materialnih stroškov za poslovanje. V letu 2020 MIZŠ ni načrtovalo investicijskih vlaganj v oddelek Muzej športa⁴⁶, iz načrta investicijskih vlaganj, ki je sestavni del finančnega načrta ZŠRS Planica za leto 2020, izhaja, da ni načrtovanih investicij v oddelek Muzej športa tudi v letih 2021 in 2022.

V načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa je MIZŠ predvidelo sklenitev dogovora z Ministrstvom za kulturo o realizaciji izvrševanja Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji⁴⁷, v katerem bi opredelili sistemsko delitev nalog in obveznosti s področja dediščine, rok za izvršitev naloge pa je bil marec 2018. MIZŠ in Ministrstvo za kulturo dogovora do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020 nista sklenila, zato še vedno ni jasen način financiranja delovanja muzeja športa po njegovi vzpostavitvi.

Sklepna ocena zagotavljanja finančnih sredstev za delovanje muzeja športa

MIZŠ je v letih 2018 in 2019 ter prvi polovici leta 2020 oddelku Muzej športa zagotovilo finančna sredstva za tekoče poslovanje, in sicer za stroške dela, materialne stroške in programske stroške v znesku 239.041 EUR ter za investicije v znesku 23.774 EUR. Še vedno pa način financiranja muzeja športa po njegovi vzpostavitvi ni jasno razviden iz nobenega akta. MIZŠ namreč ni predlagalo vladi sprememb glede predvidenih financiranj v izvedbenem načrtu, niti ni predlagalo, da bi financiranje in razmerja med njimi ustrezno uredilo v drugem aktu. V spremembi izvedbenega načrta sta kot financiranja delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti v športu še vedno predvidena MIZŠ in Ministrstvo za kulturo, poleg tega še vedno ni jasno določeno razmerje med njima glede pristojnosti in odgovornosti. Obveznosti sofinanciranja Ministrstvu za kulturo, glede na predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt, na kar smo opozorili že v revizijskem poročilu iz leta 2017. Tudi sklenitev dogovora med MIZŠ in Ministrstvom za kulturo, v katerem bi se opredelila sistemsko delitev nalog in obveznosti s področja ohranjanja športne dediščine, ki je bila predvidena v načrtu aktivnosti za delovanje muzeja športa, ni bila realizirana. Zaradi navedenega ocenjujemo, da MIZŠ ni bilo učinkovito pri zagotavljanju finančnih sredstev za delovanje muzeja športa po njegovi vzpostavitvi.

⁴⁴ Pretežno za restavriranje predmetov, prevajanje besedil za stalno razstavo, oblikovanje stalne razstave, tisk opisov za stalno razstavo, mesečno vzdrževanje programa Galis.

⁴⁵ Pogodba št. C3330-18-406122 o sofinanciranju opreme za Muzej športa z dne 13. 8. 2018 in Pogodba št. C3330-19-406112 o financiranju obnove Muzeja športa z dne 12. 8. 2019.

⁴⁶ Razvidno iz Navodil in izhodišč za pripravo programa dela, finančnega načrta s kadrovskim načrtom za leto 2020 za javne zavode po 28. členu ZOFVI, ki jih je pripravilo MIZŠ.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 24/00 (31/00-popr.).

3. MNENJE

Revidirali smo učinkovitost *Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport* v delu, ki se nanaša na skrb za dediščino s področja športa, v obdobju od 12. 1. 2018 do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020. Da bi lahko izrekli mnenje o učinkovitosti ravnanja Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v delu, ki se nanaša na skrb za dediščino s področja športa od 12. 1. 2018 do 3. 11. 2020, smo iskali odgovore na vprašanja, ali je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport zagotovilo, da je bila izvedena analiza količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa, ali je zagotovilo pogoje za vzpostavitev ustrezne organizacijske in kadrovske strukture muzeja športa, ali je pridobilo ustrezne prostore za muzej športa in ali so financerji muzeja športa določeni tako, da bodo potrebna sredstva za delovanje muzeja športa zagotovljena.

Menimo, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport *ni bilo učinkovito* v delu, ki se nanaša na skrb za dediščino s področja športa od 12. 1. 2018 do izdaje osnutka revizijskega poročila 3. 11. 2020.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je oddelku Muzej športa, ki deluje v okviru Zavoda za šport Republike Slovenije Planica, zagotovilo opremljene skladiščne prostore za shranjevanje muzejskih eksponatov ter programsko opremo za dokumentiranje muzejskega gradiva. Za sistematičen popis muzejskega gradiva ter za vzpostavitev inventarizacije je bila v letu 2017 pridobljena programska oprema, kar je omogočilo začetek aktivnosti na področju urejanja obstoječega arhivskega gradiva ter sprejem in popis novoprejetega gradiva. S tem je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport omogočilo vzpostavitev akcesijske knjige, v okviru katere je oddelk Muzej športa tudi letno poročal o številu pridobljenih predmetov in o številu dokumentiranih in evidentiranih predmetov. Za ureditev obsežnega gradiva je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v letih 2018 in 2019 oddelku Muzej športa zagotovilo sredstva za dodatni zaposlitvi za določen čas. Delovna skupina, ki jo je imenovalo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, je izvedla pregled stanja gradiva oddelka Muzej športa, pregled hranjenega športnega gradiva v drugih slovenskih muzejih in galerijah ter pregled oblik delovanja izbranih športnih muzejev v 9 primerljivih državah. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je oddelku Muzej športa zagotovilo dodatna sredstva za pridobitev in ureditev depoja za muzejske eksponate in za aktivno urejanje ter pridobivanje muzejskega gradiva. Kljub temu pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport primerjalne analize količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa ni uporabilo kot podlago za odločitve o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti, saj odločitve na tem področju še ni sprejelo.

Pogoj za pričetek delovanja samostojnega muzeja športa je vpis muzeja v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo. Da bi bili za to izpolnjeni pogoji, bi bilo treba sprejeti strateška izhodišča, ki bi služila tudi kot podlaga za vzpostavitev učinkovite organizacijsko-kadrovske strukture muzeja športa. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa zadolžilo posebno delovno skupino. V sklepu o ustanovitvi delovne skupine niso bili določeni roki niti za

pričetek niti za dokončanje večine nalog delovne skupine, niso bile opredeljene aktivnosti, ki naj bi se v okviru posamezne naloge izvedle, določen ni bil niti način dela delovne skupine, niti ni bilo opredeljeno, komu in kdaj mora o svojem delu in izpolnjevanju nalog poročati. Ugotovili smo, da je delovna skupina sicer izvedla večino nalog, za katere je bila ustanovljena, vendar z zamudo. Izdelala in potrdila je predlog strateškega načrta in v njem predlagala kadrovsko strukturo, način financiranja in upravljanja muzeja športa ter terminski plan izvedbe projekta. S Spremembo izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 je bilo predvideno, da bo priprava strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa dokončana v letu 2018, česar pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ni zagotovilo. Dokončne odločitve o organizacijsko-kadrovski strukturi muzeja športa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ni sprejelo, čeprav je to ena izmed obveznih sestavin dokumenta identifikacije investicijskega projekta, ki je pogoj za odločitev o investiciji v muzej športa ter za pridobitev finančnih sredstev iz državnega proračuna, za dokončni vpis muzeja športa v razvid muzejev in s tem za pričetek delovanja samostojnega muzeja športa.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v letih 2018 in 2019 zagotovilo sredstva za investicije v prenovu in ureditev obstoječih prostorov oddelka Muzej športa, pred tem je v letu 2017 pridobilo in uredilo tudi depo za hrambo razstavnih eksponatov, vendar pa ni zagotovilo, da bi se izvedle potrebne aktivnosti, ki bi privedle do dokončnega izbora lokacije prostorov muzeja športa. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ni spremljalo dela delovne skupine, ni je opozorilo na izpolnjevanje nalog, ni opazilo, da roki iz Načrta potrebnih aktivnosti za učinkovito delovanje muzeja športa in Načrta aktivnosti za izvedbo analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja ne bodo doseženi, niti ni zagotovilo, da bi delovna skupina nabor predlogov potencialno zanimivih lokacij za muzej športa glede na ugotovljeno stanje v revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa iz leta 2017 razširila ter da bi pričela z izvajanjem analize prednosti in slabosti oziroma vrednotenjem posameznih lokacij. Posledično Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pri iskanju in izboru lokacije prostorov muzeja športa glede na ugotovljeno stanje v revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa iz leta 2017 ni napredovalo. Zaradi vsega navedenega tudi ni bilo mogoče izdelati dokumenta identifikacije investicijskega projekta in s tem pridobiti finančnih sredstev za izvedbo aktivnosti, ki bi omogočila pridobitev prostorov za delovanje muzeja športa kot samostojnega zavoda. Glede na to je zelo verjetno, da muzej športa ne bo pričel delovati kot samostojni javni zavod v letu 2022, kot to določa sprememba izvedbenega načrta, zaradi prenove prostorov na Kopitarjevi ulici v Ljubljani pa ogled gradiva za obiskovalce že od leta 2017 ni mogoč.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v letih 2018 in 2019 ter prvi polovici leta 2020 oddelku Muzej športa zagotovilo finančna sredstva za tekoče poslovanje, to je za stroške dela, materialne stroške in programske stroške v znesku 239.041 EUR ter za investicije v znesku 23.774 EUR. Še vedno pa način financiranja muzeja športa po njegovi vzpostavitvi kot samostojnega javnega zavoda ni jasno razviden iz nobenega akta. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport namreč Vladi Republike Slovenije ni predlagalo sprememb glede predvidenih financiranj v Spremembi izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, niti ni predlagalo, da bi financiranje in razmerja med njimi ustrezno uredilo v drugem aktu. V Spremembi izvedbenega načrta Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 sta kot financiranja delovanja muzeja športa in muzejskih dejavnosti v športu še vedno predvidena Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Ministrstvo za kulturo, poleg tega še vedno ni jasno določeno razmerje med njima glede pristojnosti in odgovornosti. Obveznosti sofinanciranja Ministrstvu za kulturo, glede na predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni

načrt, na kar smo opozorili že v revizijskem poročilu o skrbi države za dediščino s področja športa iz leta 2017. Tudi sklenitev dogovora med Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in Ministrstvom za kulturo, v katerem bi se opredelila sistemska delitev nalog in obveznosti s področja dediščine, ki je bila predvidena v Načrtu potrebnih aktivnosti za učinkovito delovanje muzeja športa, ni bila realizirana. Na podlagi vsega navedenega menimo, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ni bilo učinkovito pri zagotavljanju finančnih sredstev za delovanje muzeja športa po njegovi vzpostavitvi.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nesmotnosti, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotnosti.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- izdelalo načrt aktivnosti, s katerim bo konkretno določilo dejavnosti, roke za izvedbo in nosilce dejavnosti, tako da bodo do konca leta 2023 izpolnjeni ukrepi, ki jih v zvezi s tem predvideva Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, to pa so:
 - dopolniti in zaokrožiti muzejske zbirke različnih športnih panog in jih predstaviti;
 - vzpostaviti učinkovito organizacijsko strukturo Muzeja športa ter
 - organizirati komunikativno nacionalno muzejsko ustanovo, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje,
 pri tem pa poskrbelo, da bodo načrt aktivnosti, Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 in Izvedbeni načrt Resolucije o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 ter morebitni drugi akti medsebojno usklajeni – točke 2.1, 2.2 in 2.3;
- zagotovilo izvajanje stalnega nadzora nad izvedbo dejavnosti iz načrta aktivnosti – točke 2.1, 2.2. in 2.3.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi izvedlo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v izdanem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁴⁸. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁴⁸ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIPOROČILA

Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport priporočamo, naj:

- pri organiziranju komunikativne nacionalne muzejske ustanove, ki jo predvideva Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, poskrbi za učinkovito kadrovsko-organizacijsko strukturo na primerni lokaciji, ki bo omogočala postavitev stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem, muzejskim standardom primerno hrambo gradiva in razvoj vseh nujnih muzejskih dejavnosti, namenjenih različnim javnostim;
- skrbno prouči vse možnosti in natančno določi način financiranja nacionalne muzejske ustanove, ki jo bo organiziralo v skladu z Resolucijo o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, priporočeno s povratnico;
2. dr. Maji Zalaznik, priporočeno;
3. dr. Jerneju Pikalu, priporočeno;
4. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
5. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si